

Maailman- kauppalehti

Reilun kaupan
erikoislehti jo
vuodesta 1984.

NUMERO
2/2013

**Mahdollisuuksien tori
Savonlinnassa 21.9.**

**Suomalaiset ovat kahvikansaa
Reilua luonnonkosmetiikkaa**

Kuvareportaasi

**ADIVASIT
-INTIAN
ALKUPERÄIS-
KANSAT**

PÄÄKIRJOITUS

Muutetaan maailmaa, edes vähän

Kehityksmaissa paikoin isoksikin bisnekseksi kasvanutta mikroluotto-toimintaa on sekä kiitetty aina Nobelin palkintoa myöten, että myös kritisoitu. Selvää on, että yritystoiminta ei automaattisesti onnistu missään, ja lainatuilla rahoilla toivorikkaasti aloittanut pienyrittäjä saattaa päätyä tilanteeseen, missä yritys on nurin ja velka jäljellä. On ajautettu ojasta allikkoon. Yhtä selvää on, että pienten lainojen avulla on monesti onnistuttu laittamaan alulle kestäväällä pohjalla oleva elinkeino tai saatu jo olemassa olevaa yritystä kehitettyä onnistuneesti eteenpäin. Monet reilun kaupan tuottajayhteisöt antavat lainoja jäsenilleen myös esimerkiksi ta-

lon remonttiin tai hääkustannuksiin. Omalta yhteisöltä tai omasta kyläpankista saatu laina on taatusti turvallisempi ja edullisempi vaihtoehto kuin koronkiskureiden puoleen kääntyminen.

Tulevissa numeroissa perehdymme mikroluottojen kritiikkiin, tällä kertaa tarjoamme reportaasin onnistumisista. Kaksi suomalaista työnsä ammattilaista toimi viime talvena vapaaehtoisina Kyrön ulkomaanavun naisten yrittäjyyttä tukevilla hankkeissa Kambodžassa. Maija Kestilän ja Anna Erkkilän sivuilla 16–19 olevan reportaanin myötä voit tutustua kyläpankin toimintaan ja sen lainoituksella aloitettuihin yrityksiin ja niiden onnistumisiin löytää tuotteilleen markkinoita kotimaastaan ja lähiseudultaan.

Tuotteen tai palvelun myynti on kuitenkin koko yritystoiminnan vaikein ja tärkein osa, jonka myötä kaikki lopulta joko onnistuu tai kaatuu. Palkka tulee vasta myydystä tuotteesta.

Toinen reportaasi lehdessämme kertoo adivaseista, Intian alkuperäiskansoista. Baiga- ja panga-kansojen kylissä vieraili valokuvaaja Paula Kovalainen. Paulan talkootyönä tekemä kuvausmatka oli osa Siemenpuusäätiön adivasi-yhteistyöohjelmaa. Adivasielintila alkaa käydä vähiin. Maat, joilla he ovat sukupolvi toisensa jälkeen eläneet sovussa luonnon kanssa, on monin paikoin otettu metsä- ja kaivosteollisuuden käyttöön. Siemenpuusäätiö antaa taloudellista tukea adivasielintiloille.

pailulle oikeuksiensa puolesta ja lukuisiin muihin hankkeisiin eri puolilla maailmaa. Rahoituksensa säätiö saa Suomen ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista. Vuodelle 2012 säätiölle myönnettiin hanketukea 1 700 000 euroa. Säätiö tukee hankkeita keskimäärin 20 000 eurolla.

Reportaasit Kambodžasta ja Intiasta, Mahdollisuuksien torien esittely sivuilla 12–13 sekä savonlinnalaisen Raimo Lätin haastattelu sivulla 9 raottavat myös ikkunaa vapaaehtoistyöhön kehitysmaissa. Tärkeintä siinä on mahdollisuus oppia vieraasta kulttuurista ja antaa omaa ammattitaitoaan ilmaiseksi muiden käyttöön. Muuttaa maailmaa, edes vähän.

Antti Markkanen

PS.

ANNA PALAUTETTA!

Mikä miellytti, mikä ärsytti, mikä puhutti tai mikä herätti lisää kysymyksiä tässä lehdessä?

Arvomme kaikkien syyskuun loppuun mennessä lehteä kommentoineiden kesken 50 euron lahjakortin Maailmankauppojen verkkokauppoihin. Lähetä vastauksesi osoitteeseen lehti@maailmankaupat.fi tai soita palautteesi numeroon 045 1294 336.

Edellisen numeron palautetilpailun voitti **Kaarina Starck** Rovaniemeltä.

Lehti pidättää oikeuden julkaista saamia kysymyksiä, kommentteja ja palautteita seuraavassa lehdessä sekä verkkosivuillaan. Voit jättää mielipiteesi nimimerkillä, jolloin viralliset yhteyshenkilöt jäävät vain toimituksen tietoon. Yhteystietoja ei käytetä suoramarkkinointiin.

SISÄLLYS

Intiassa elää yli 100 miljoonaa alkuperäiskansojen jäsentä, adivasia. Valokuvaaja Paula Kovalainen kiersi dokumentoimassa heidän elämäänsä. Lue kuvareportaasi sivuilta

14-15

Kirjoittajamme vierailivat Kambodžan maaseudulla, jossa he tutustuivat naisten yrittäjyyttä tukeviin Kyrön Ulkomaanavun hankkeisiin ja kyläpankkitoimintaan.

16-19

- 2 PÄÄKIRJOITUS:** Muutetaan maailmaa, edes vähän
- 3 VISIITTI:** Se kaikkein tärkein sana
- 3 KUVAKULMA**
- 4 Kulttuurinsuojelijat**
- 6 Reilua luonnonkosmetiikkaa**
- 7 Targanine – luomugaarjanöljyä Marokosta**
- 8 Suomalaiset ovat kahvikansaa reilun kaupan kuluttajinakin**
- 12 Savonlinnan syksyinen Mahdollisuuksien tori kutsuu väen Linnalaan**
- 14 KUVAREPORTAASI:** Adivasit – Intian alkuperäiskansat
- 16 Kambodžassa kannustetaan pienyrittäjyyteen**
- 19 Naisia bisneksen pyörteissä**
- 20 REILUN KAUPAN TOIMIJAT**

Maailman-
kauppalehti

NUMERO **2/2013**

*Reilun kaupan
erikoislehti jo
vuodesta 1984.*

Maailmankauppalehti on reilun kaupan erikoislehti, joka on ilmestynyt vuodesta 1984. Lehden tarkoituksena on lisätä suomalaisten kansalaisten ja kuluttajien tietoisuutta kehitysmaiden arjesta, hankkimista tuotteiden tuotantoketjusta ja -olosuhteista sekä mahdollisuuksista vaikuttaa niihin erityisesti reilun kaupan järjestelmän avulla.

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Kaikki kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, eivätkä välttämättä vastaa Maailmankauppojen liiton virallista kantaa. Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöjen kehityksiaidatukseen suunnattua viestintätukea.

Maailmankauppalehden vuosikerran tilausmaksu on 12 euroa. Tilaus tehdään maksamalla se tilille IBAN FI42 8000 1670 9285 07 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite. Osoitteenmuutokset voi tehdä joko suoraan liiton toimistoon tai internetissä: www.maailmankaupat.fi/lehti.

JULKAISIJA
Maailmankauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf
c/o Saloranta,
Uimolantie 1–5 C 16,
40950 Muurame
p. 045 670 5645
liitto@maailmankaupat.fi
www.maailmankaupat.fi

TOIMITUSKUNTA

Päätoimittaja

Antti Markkanen
anttimark@gmail.com
p. 041 454 8912

Toimitusneuvosto

Riitta Lehtonen
Laura Hokkanen
Kati Hjerp
Emilia Pippola
Anna Rähä
Antti Markkanen

Taiteija

Heikki Sallinen / Logopolis graphic design
www.logopolis.fi

Paino Botnia Print, Kokkola

Painos 27 500 kpl
ISSN 1455 – 6987

Kannen kuva

Intian alkuperäiskansoihin kuuluva baiga-kansa elää Chhattisgarhin osavaltion metsävuorilla. Kuva Paula Kovalainen.

Jakelu

Tilaa- ja tapahtumajakelun lisäksi tämä lehti jaetaan noin 25 000 talouteen Savonlinnan seutukunnalla. Lehteä on myös saatavilla Kehitysmaaja Maailmankaupoista kautta maan.

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

Lue lehteä netissä → www.maailmankaupat.fi/lehti

VISIITTI

Se kaikkein tärkein sana

Kohta 3-vuotias tyttäreni keksi kesälomareissun aikana ihmeellisen sanan: miksi. Hermoja kiristelevä kysymystulva ja järjettömiltä vaikuttavat vaativat kysymykset havahduttavat itseni monestakin syystä. Tajuan, ettei minulla olekaan niin kovin hyvää yleissivistystä. Tietoni pohjautuvat oletuksiksi, itsestäänselvänä nähtyihin hokemiin, höttöön, mutu-tuntumaan, opittuihin fraaseihin. Huomaan jo iltapäivällä vastaavani joihinkin kysymyslistauksiin, että ei pidä jankuttaa. Aavistelen käyttäväni jo vuoden päästä aikuisten kaikenkattavaa vastausta: "koska minä sanon niin". Lakkaamattomien miksi-kysymysten keskellä huomaan vihaavani kysymystä monestakin syystä. En osaa selittää yksinkertaisiakaan kysymyksiä niin, että vastaukset kuulostaisivat uskottavilta. Yksinkertaistettu vastaus tuntuu valheelta. Aina voi kysyä uuden miksi-kysymyksen, epäillä loputtomasti. Epäileminen tuntuu vievän pohjan kaikelta elävältä, kaikelta varmalta, kaikilta syiltä. Täytyyhän ihmisen saada tuntea olevansa varma jostakin ja osata selittää jokin asia kaikenkattavasti.

Kehityopsykologit ovat todenneet, että lapsen kyselykaudet ovat oleellinen vaihe lapsen kehityksessä. Ne paitsi kehittävät kieltä, tukevat lapsen ymmärrystä maailmasta, itsestä ja muista. Ne luovat oivallusta, jonka turvin ihminen keksii syy-seuraus-suhteet, sisäistää moraalin, arvot ja normit, antaa aidon ihmettelyn ja epäilyksen tunteet, kasvattaa siemenen siihen, että asioita pitää tutkia, tarkastella kriittisesti ja oivaltaa. Ensimmäisen kyselykauden tärkeimmäksi kysymykseksi on luokiteltu mikä-sana. Suhteellisen helppo juttu vielä vanhemmille selittää. Mikä tuo on? Auto. Ja sitten auto on auto.

Mutta toinen kausi puhkaisee-kin sitten kotirauhan. Kaikkialla on Miksi. Miksi tuulee? Ai miksi? Miksi pitää nukkua? Miksi pitää jaksaa valvoa seuraavana päivänä? Miksi ei saa kiukutella? Miksi äiti ei jaksaa? Miksi kukaan muukaan ei jaksaa? Oma lapsi alkaa tuntua varsin pian peliä pelaavalta näsäviisastelijalta, joka saa vain lisää pontta kysymyksilleen, kun huomaa, että vanhemmat alkavat hikeentyä. Miksi-kysymys

KUVA JONI HOKKANEN

alkaa tuntua turhalta, raskaalta, tyhmäksi tekevältä ja ilkkuvalta sanalta.

Toisina päivinä miksi-sana pysähdyttää ja mielen valtaa pieni filosofi. Jos se onkin kaikkein tärkein sana? Jos juuri se onkin edellytys maailman pelastamiseen, muuttamiseen, suvaitsevaisuuden ilmapiirin luomiseen? Onko ongelma juuri siinä, että olemme unohtaneet kysyä MIKSI? Olemme liian laiskoja selittämään kaikkea ja samalla pitäneet järkevämpänä piilotella omaa tietämättömyyttämme ja puutteellisuuttamme. Emme edes halua tietää. Emme halua puhkaista omaa mukavuuden kuplaamme pois. Olemmeko jääneetkin korkeintaan ensimmäisen kyselykauden aikaan? Kysymme vain mitä ja mikä -kysymyksiä. Kyllä niilläkin tarvittaessa pääsee jo vauhtiin. Mitä on inflaatio? Mitä on rasismi? Mitä on köyhyys? Mitä ovat ihmisoikeudet? Mitä minä voisin tehdä maailman eteen?

Mutta toisellekin kyselykaudelle tarvitaan aktiivisesti ihmisiä. Niitä jotka uskaltavat kysyä miksi. Eivät siksi, että käyttäisivät sitä vain omien tarkoituksien edistämiseen, valikoitujen totuuksien laukomiseen tai oman erinomaisuutensa esillä pitämiseen. Tai sen todistamiseen, että mielettömässä maailmassamme ei vain voi tehdä mitään järkevää olematta järjetön. Miksi-sana ei saa jäädä hokemaksi, vaan

puolueettomaksi kysymykseksi, jonka avulla kysyjä haluaa todella edistää asioita. Miksi-kysymys vaatii todistusvelvollisuuden täyttämisen: meidän on voitava todistaa argumentti ja sen perustelut oikeiksi ja tehtävä niiden pohjalta ratkaisuja. Jo Aristoteles varoittaa meitä puhujien, vastustajien, käyttämistä virhepäätelmistä, joissa päätelmäketjuun on sisällytetty tarkoituksellisesti tai tottumuksesta eräänlaista yksinkertaistettua hölynpölyä tai taitavasti rakenneltuja huiputusmenetelmiä. Voimme vaikkapa kysyä miksi maailmassa on köyhyyttä ja rakentaa vastaukseksi vakuuttavalta näyttävän päätelmäketjun, jossa monimutkaisten

ja monisyisten syiden sijaan köyhyiden syy vyörytetään laiskojen afrikkalaisten omaksi syyksi. Jos uskallamme kysyä miksi-kysymyksiä eteenpäin, huomaamme ketjun olevan loputon kuin kyselyikäisellä: miksi on erilaisia hallintotapoja, miksi rikollisuutta ei saada kitketyksi, miksi korruptio hyväksytään, miksi tulot eivät jakaa tasaisesti, miksi kahvi pitää saada halvemmalla kuin sen tuotantokustannukset, miksi apu ei mene perille, miksi minun pitäisi olla kiinnostunut ratkaisuun näitä kysymyksiä?

Miksi-kysymys pelottaa, koska vastaukset jäävät helposti vain puutteelliseksi, puolueelliseksi, mahdottomiksi ymmärtää

saatikka tehdä niiden pohjalta absoluuttisen oikeita ratkaisuja. Mikä-kysymys on anteeksiantavampi. Silti molemmilla kyselykausilla on paikkansa. MIKÄ selittää meille historian, etymologian, merkityksen. Sen voi oppia ja muistaa. Sen voi aina tarkistaa. Mikä tämän tuotteen alkuperämaa on? Mitä materiaalia tähän on käytetty? Mitä käsityöläinen tästä ansaitsee? Mikä on raffiapalmu? Mikä kansa on somalit? Niihin kaikkiin löytyy vastaus sanakirjasta, tukkukauppiaalta, tuotteesta, perimätiedosta. Mutta asiaan vihkiytynyt tietää, että hankalin kysymys on seuraavalla tasolla, miksi-kysymyksessä. Miksi reilua kauppaa tarvitaan tai ei tarvita? Miksi pitäisi maksaa parempi hinta? Miksi tuotteen alkuperällä olisi merkitystä? Miksi ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ovat välttämättömyyksiä? Miksi tuo toinen ihminen tekee asiat eri tavalla kuin minä, miksi hän ajattelee toisin kuin minä?

Tänään toivon, että oma lapseni pysyy elämänmittaisessa kyselyiässä ja uskaltaa kysyä MIKSI aina silloin, kun kysymyksen esittäminen edistää ymmärrystä maailmastamme, auttaa edistämään paremman maailman tavoitetta ja pistää liikkeelle uuden mahdollisuuden.

Laura Hokkanen

Kirjoittaja toimii opettajana Mikkelin ammattikorkeakoulussa ja haluaa haastaa opiskelijoitaan kyseenalaistamaan itsestäänselvyyksiä ja etsimään vastauksia kaikkein tärkeimpään sanaan.

KUVAKULMA

Kuva **Valerio Rinaldi / Amnesty International**

Italialaisessa kasvihuoneessa työskentelevät intialaiset siirtotyöläiset osaavat vastata kysymykseen, miksi tomaatit ovat halpoja. Pätkätöitä tekevien siirtotyöläisten oikeuksia poljetaan usein. Ylipitkät työpäivät, maan minimitasoa alhaisemmat palkat sekä viiveet palkanmaksussa ovat tyypillisiä ongelmia.

Kulttuurinsuojelijat

Käsityöläiset kulttuuriperintöä vaalimassa

Kulttuuriperintömme suojelu kuuluu perustuslain mukaan kaikille. Myös maailmanlaajuisesti kulttuuri- ja luonnonperinnön vaaliminen on keskeinen tehtävä yksilöille, kansoille ja kansakunnille yli rajojen. Kyse ei ole uudesta asiasta, vaikkakin kulttuuriperintökasvatuksesta on tullut viimeistään EU:n myötä trendikäskin hokema. Unescon vuonna 1972 hyväksymä kansainvälinen sopimus kantaa huolta maailman uhanalaisen kulttuuri- ja luonnonperinnän säilymisestä tuleville sukupolville. Yhtä lailla ilman uhanalaisuuttakin kulttuurien synnyttämille ”tuotteille” on tärkeää antaa arvostusta ja ymmärrystä. Esimerkiksi käsityöperinne kertoo eri aikakausien, kulttuurien, elintapojen, elinolosuhteiden,

kauneuskäsitysten, tarpeiden ja osaamisen merkityksestä – ja sitä kautta mm. ihmisen identiteetistä, juurista, maailmankuvasta ja arvoista.

Omien kulttuuristen juurten ymmärtäminen, henkisen pääoman vaaliminen, ihmisen kekseliäisyydelle ja hengen kulttuurille arvon antaminen, on globaalin maailman tehtäviä siinä missä luonnon monimuotoisuuden suojeleminenkin. Vyöryvä samankaltaisuus, rajoja ylittävä halpateollisuus, yksilöllisyyden kaventuminen, median tyrkyttämät yhden totuuden ihanteet, kaupungistuminen ja omien juurten väheksyminen johtavat ajattelemaan, jossa vain vieraat vaikutteet näyttävät riittävän tavoiteltavilta, kannatettavilta ja omimmilta.

Kulttuuriperinnön vaaliminen ei ole myöskään nationalismin, ääri-isänmaallisuutta, jossa

arvon saa vain oman kulttuurin puhtaus ja ylevyys. Kulttuuriperinnön vaaliminen on maailman näkemistä värikkäänä, eräänlaisena maailmannäyttelynä, joka esittelee eri kulttuurien hienouksia, erityisyyksiä ja taidokkuutta.

Punos 12 000 vuoden takaa

Punottujen korien historian uskotaan ulottuvan jopa 10 000–12 000 vuoden taakse, silloiseen Egyptiin. Tuon ajan punottujen korien materiaalina oli käytetty alueelta saatavia perusluonnon-aineksia, kuten kaislaa, juurta ja ruokoa. Korien käyttöarvo oli esimerkiksi ruuan keräilyssä ja säilyttämisessä, kuten vielä tuhansia vuosia myöhemminkin.

Maailmalla korinpunonta-tekniikoita löytyy niin historiasta kuin nykypäivästä kaikkien tunnettujen kulttuurien piiristä, esimerkiksi Panaman embera-intiaanit ovat tunnettuja korinpunojia. Embera-intiaanit asuvat osin sademetsissä, nykyisillä

luonnonsuojelualueilla. Metsästyskieltojen vuoksi korinpunonasta on tullut yksi tärkeimmistä elinkeinoista. Punonta-aines saadaan chungapalmun ja nahualapensaankuiduista. Chungapalmusta saatavaa kuitua käytetään punomiseen ja nahualakuitua on punonnan sisään jäävänä aineeseen. (Kröger 2010.)

Afrikan mantereella, Somaliassa, nomdien keskuudessa punontataito on elinkeinon rinnalla jopa suoranainen elinehto. Nuori vaimo rakentaa äitinsä ja muiden sukulaisnaisten kanssa nuoremparison, *aqalin*, josta on määrä tulla pitkäikäinen, kestävä asunto. Asunnon tukirangoiksi kaivetaan akaasiapuun juuria, jotka taivutetaan puoliympyrän muotoisiksi. Tukikaaret ja suorat pylväät kootaan pyöreäksi majaksi nahasta tai sisalista punotuilla köysillä. Maja katetaan pitkistä korsista punotuilla matoilla. Myös jokapäiväiset tarve-esineet valmistetaan usein punomalla lähiympäristöstä löytyvistä materiaaleista. (Alaranta 2010.)

Suomessa koreja on perinteisesti punottu mm. tuohesta, pärestä, pajusta, oljesta ja kaislasta. Punonta perustuu siihen, että on jotain, mikä toimii loimena ja jotain mitä punotaan eli pujotellaan loimien lomaan. Punonnan ja kudonnan eroksi luokitellaan usein se, että punonnassa ei käytetä kudontavälinettä kuten kudonnassa. (Kröger 2010.) Toisaalta kutominen ja punominen sekoittuvat suomalaisissa murteissa ja kulttuuri-alueissa kovastikin. Esimerkiksi Pohjois-Suomessa korintekijät saattavat kutsua punontaa tyypillisemmin kudonnaksi.

Käsinkiskottu pärekori, elinkeinosta käsityöperinnöksi

Suomessa päreitä on kiskottu käsin satoja vuosia valaistuspareiksi ja tarve-esineiden materiaaliksi. Puun tuli olla suorakasvuista, tiukkasyistä ja oksatonta.

Pohjois-Pohjanmaan Pyhäjärvellä asuva ”pärekorimies”

Veikko Penttinen tuli tunnetuksi Suomessa 1990-luvulla Yleisradion esittämässä Tositarina-dokumenteissa, joissa esiteltiin mm. vanhan käsityöperinteen vaalimista ja pärekorin syntymistä. Penttisen tarina ”pärekorimiehenä” kuvaa hyvin käsityöläisten tai perinnekäsityöiden oppimisen polkua: tarina alkaa yleensä jo lapsuudesta. Penttisen isoisä sekä isä tekivät molemmat koreja, joten korinpunomisen siirtyminen myös hänelle oli selvää. Veikko oppi päreiden punomisen 10-vuotiaana ja varsinaisen korinteon rippikouluiässä. Lapsena koreilla hankittiin lisätuloja. Isä teki isoja perunannosto- ja säilytyskoreja, joita myytiin maataloille. Lisäksi he tekivät kontteja, joissa pystyi kantamaan isojakin määriä tavaraa, jopa lapsia. Korinteon vaikeus liittyy päreenkiskontaan, johon Penttisen arvion mukaan vain muutamalla prosentilla käsityönharrastajia on edellytyksiä.

Nykyään pärepuun saanti on ongelmallista. Syynä on esimerkiksi suomaiden ojittaminen, lannoittaminen ja vanhojen metsien kaataminen. Vielä 1950-luvulla Veikko saattoi isänsä kanssa löytää onttoja, hyvin suoria ja hitaasti kasvaneita mäntyjä, joista lähti paljon hyvälaatuisia päreitä. Päreenkudonta/punonta on

menetelmä, jolla saadaan hyvin vähästä puumäärästä isoja ja kestäviä tuotteita. Valmistukseen ei tarvita liimaa tai nauloja, vain sitomistekniikka. Käsityön arvo on Penttisen mielestä noussut nykyaikana. Markkinoilla on monenlaisia pärekoreja, mutta useimmin höylätystä päreestä valmistettuja. Penttisen mielestä kaikkien ylitse arvoltaan ja kestävydeltään menee kuitenkin käsinkiskottu ja sopivan vahvuisena kudottu päre.

Useita pärekorikursseja eri puolilla Suomea vetänyt Penttinen on kouluttanut käsityöperinteen vaalijaksi myös pyhäjärvisen Aulis Päckilän, joka antoi Maailman-kauppalahdelle näytteen kannellisesta pärekorista. Päckilän koreissa tärkeää on myös korin sankaa-aineksen valinta suomalaisesta puusta kunnioittaen: korin sangat ”väännetään koivuvitaksista”.

Teksti **Laura Hokkanen**
Kuvat **Tuija Saloranta**

Lähteet:
Tarja Kröger <http://www.kaspaikka.fi/punonta/index.html>
Kröger, Tarja 2010: *Embera-intiaanien punonta*. <http://www.kaspaikka.fi/koti/tkkroger/embera/embera.html>
Alaranta, Anna 2010: *Punontaa somalialaisittain*. http://www.kaspaikka.fi/moniku/punontaa_somalialaisittain/index.html
<http://www.nba.fi/puukausi/puuu.html>

Samalla asialla

eli kuinka syntyy suomalainen ja bangladeshilainen perinnekäsityö

Pärekori

- Korin syntyminen alkaa puun valinnalla: pärepuuksi kelpaa mäntypuu, joka on hidaskasvuinen, oksaton ja tiheäsyinen. Puu kasvaa yleensä kalliolla tai suonreunalla, toisinaan niitä löytyy myös hiekkamaalta.
- Puu halkaistaan.
- Syntyneestä ”liistikosta” kiskotaan päreitä eli vedetään puun syiden mukaisesti pitkiä, ohuita päreitä, noin kahdesta kolmeen vuosikasvun levyisiä.
- Reunat vuollaan ohuiksi puukon avulla, jotta kutomisen yhteydessä reunat menevät toisiaan lähelle, eivätkä jää liian paksuiksi.
- Korin kudonta alkaa.
- Reunat taivutetaan puukon avulla.
- Pienen päsäleen avulla lukitaan päre, jotta se ei pääse purkautumaan ”kudonnasta”.
- Reunat taivutetaan ja kudoksen sisälle laitetaan ylimääräinen vahvikepäre.
- Korin päälle punotaan samalla tekniikalla kansi.
- Korit viimeistellään.
- Korin sivuille työestetään rivat. Siihen valitaan ”koi-vuvitas”, jonka pitää olla ohutkainen. Vitakseen vedetään puukolla kahdelle puolelle viiru. Aluksi kuorta eikä oksia ei rapsuteta tarkkaan vaan vasta ”vääntämisen” jälkeen. Vitaksen tyviosa asetetaan jalan alle ja latvasta käsin aletaan käsien avulla tehdä varovasti pyörittävää liikettä.
- Sanka pujotellaan korin sivuun punoksenomaisesti.

Kuvissa olevan korin tekoon menee kaikkineen noin 15 tuntia sisältäen myös kansiosan.

Teksti ja kuvat **Laura Hokkanen**

Rottinkikori

Korinpunonta on edelleen Bengalissa merkittävä elinkeino, vaikka halvemmat muovikipot valtaavatkin markkinoita. Sekä vientiin että kotimaan tarpeisiin tehdään koreja mm. palmun- ja banaaninlehdistä, ruhosta, pyöreästä rottingista sekä rottingista tai bambusta kiskotusta pintanauhasta, päreestä.

Kuvat rottinkikorian valmistuksesta ovat Uttorista, bangladeshilaisesta korintekijöiden kylästä, missä on

kolme korinpunojien osuuskuntaa.

Osuuskunnat myyvät tuotteitaan itse lähiseudun markkinoilla ja vientiin Corr The Jute Worksin kautta. Jute Works on reilun kaupan verkosto, ja osa kansainvälistä Caritas-järjestöä. Käsityöläiset ostavat suurimman osan rottingista paikallisilta markkinoilta mutta ottavat sitä myös omasta metsästä. Rottinki kasvaa kolmessa vuodessa koritöihin soveliaaksi. Rottinki kuivataan ulkona katoilla, pelloilla ja pihalla. Yöksi se nostetaan sisään, sillä se ei saa kastua kuukauden mittaisen kuivausjakson aikana.

Ennen työstämistä kuivattuja ruokoja liotetaan, jotta ne eivät katkea taivutettaessa. Rottingin kuorimiseen ja tarvittaessa halkaisuun tai ohentamiseen käytetään terävää sirppiä. Pyöreästä rottingista tehtyjä koreja ei punota samalla tavoin pujottelemalla kuin pärekorit, vaan ne syntyvät vääntämällä rottinkiä käsin päällekkäisiin kerroksiin. Aina muutaman kerroksen jälkeen tehdään rottinkiin naskalilla kolot, joihin naputetaan naskalin perällä bambutikut pitämään kerroksia yhdessä. Joihinkin koreihin, kuten vie- reisen sivun kuvassa olevaan paban-koriin, tehdään keskelle koristepunos: korin alaosaan kiinnitetään tikut ja niiden lomaan pujotellaan rottingin kovasta pinnasta kiskottua ”pärettä”. Kun kori on koossa, siihen tehdään ulkopuoliset sidokset. Lopuksi korista poistetaan sen pinnalla olevat hapsut puhalluslam- pulla kuumentamalla. Kuumentaminen myös kiristää ja tiivistää koria. Paban-korin tekoon menee korin koosta riippuen 3–5 tuntia.

Corr The Jute Works on määrittänyt korien tekijöiden urakkapalkan siten, että he pääsevät vähintään yli 4 000 Bangladeshin takan (noin 40 euron) kuukausiansioihin, mikä on noin kolmasosan enemmän kuin maan laillinen minimipalkka. Omissa taloissaan asuvilla käsityöläisillä ei ole vuokra- tai työssäkäyntikustannuksia. Lisätuloja ja osa omasta ruuasta saadaan viljelypalstoilta.

Teksti **Antti Markkanen**

Lue lisää rottingista Maailmankaupalehti 1/2012 s. 6–7 Viidakon kätkeissä kasvaa rottinki ja Corr The Jute Worksista Maailmankaupalehti 1/2011 s. 14–15. Myös verkossa osoit- teessa www.maaillmankaupat.fi/lehti.

Reilua luonnonkosmetiikkaa

Arganpuu on sopeutunut karuihin oloihin ja suojaa maata aavikoitumiselta. Puun hedelmät ovat vuohtien ravintoa. Ennen vanhaan berberit keräsivät öljynvalmistuksessa käytetyt siemenet vuohtien ulosteesta. Nykyisin hedelmät kuitenkin kerätään suoraan puusta tuotantoon.

Maailmankaupat hellivät asiakkaitaan laajalla ihonhoitosarjalla, joka yhdistää suositun luonnonkosmetiikan ja raaka-aineiden eettisen alkuperän. Sarjan on valmistuttanut Itävallan maailmankauppajärjestö EZA Fairer Handel käyttäen kauppakumppaneidensa tuotteita eri puolilta maailmaa. Luonnonkosmetiikalla tarkoitetaan ihonhoitotuotteita ja kosmetiikkaa, jonka lähtökoh-

tana ovat ihmiselle ja luonnolle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavat raaka-aineet. EZA Fairer Handel on BDIH:n jäsen ja sen ihonhoitosarjalla on järjestön sertifiointi. BDIH on toinen Euroopan käytetyimmistä luonnonkosmetiikkasertifikaateista. Kosmetiikassa ei ole synteettisiä väri- tai tuoksuaineita eikä eläinperäisiä aineita, lukuun ottamatta mehiläisvahaa kahdessa tuotteessa. Se ei sisällä PEG:tä, silikonia, parafiinia tai muita

maaöljyjohdannaisia. Tuotteiden kehittelyn tai testauksen missään vaiheessa ei ole käytetty eläinkokeita. Reilu luonnonkosmetiikka on ryhmitelty neljään ihotyyppiin mukaiseen sarjaan. Nuoren, ei kuivuuteen taipuvaisen ihon hoitoon on kevyt hoitosarja, jonka raaka-aineena käytetty karitevoi, arvokkaat kasviöljyt, appelsiinin kukkauute sekä provitamiini A hoitavat ihoa ja estävät liiallista rasvoittumista.

Kuivuuteen taipuvaiselle

iholle kehitetty sarja tasapainottaa ja suojaa ihoa ennenaikaiselta vanhenemiselta. Sarjassa on käytetty korkealaatuisia kasviöljyjä kuten arganöljyä ja seesamöljyä, kaakaovoita ja soluja suojaavaa viinirypäleensiemeniä. Ne hoitavat ja kosteuttavat kuivuuteen taipuvaista ihoa pitkäkestoisesti.

Elvyttäviä, virkistäviä ja rentouttavia ainesosia sisältävä sarja on suunniteltu herkälle iholle. Ruusuvesi uudistaa ihoa ja viinirypäleensiemeniä suojaava

soluja. Tuotteissa on raaka-aineina mm. argan-, ungarahua- ja seesamöljyä

Neljäs sarja sisältää perustuotteita, kuten käsi- ja jalkavoideita, shampoita, huulirasvaa sekä mietoa puhdistusmaitoa ja kasvovettä. Laadukkaita kasviöljyjä ei ole tässäkään sarjassa unohdettu; se sisältää mm. ungarahua-, kookos-, argan- ja seesamöljyä. Sarjan huulivoide ja jalkavoide sisältävät mehiläisvahaa.

Targanine – luomu-arganöljyä Marokosta

Asiaa arganpuusta

Arganpuu (*Argania spinosa*) kasvaa ainoastaan Etelä-Marokossa, Saharan reunalla, etenkin Soussen tasangoilla. Arganmetsä ulottuu yli 800 000 hehtaarin alueelle. Tämä vaatimaton puu, joka saattaa kasvaa yli 200-vuotiaaksi, on sopeutunut alueen ankaraan ilmastoon. Arganmetsä muodostaa luonnollisen suojamuurin paikalle levittäytyvää aavikkoa vastaan, minkä lisäksi sillä on tärkeä sosioekonominen rooli yli kolmen miljoonan ihmisen elinkeinon ja sitä kautta selviytymisen takajana. Arganpuuta voi hyödyntää monin tavoin. Öljyn lisäksi siitä saa rakennus- ja polttopuuta, sekä rehua eläimille. Lisäksi sillä on suuri merkitys paikallisen ekosysteemin tasapainottamisessa.

Jo vuosisatojen ajan arganpuun siemenistä on uutettu arvokasta öljyä jota käytetään elintarvikkeena ja perinteisessä kauneudenhoidossa. Öljyä käytettiin kauppatavarana jo 1200-luvulla. Maanviljelysaluiden laajeneminen, polttopuun hankinta ja aavikon laajeneminen ovat uhanneet metsän olemassaoloa jo pitkään – viime vuosituhannen aikana metsän alasta tuhoutui noin kolmannes. Arganpuu on uhanalainen ja Unescon suojelma, ja vain paikallisilla on lupa poimia sen hedelmiä.

Arganpuun hedelmiä ennen siemenien erottamista.

Targanine-osuuskunta

Zoubida Charrouf, Rabatin yliopiston professori, perusti naisverkosto Targaninen vuonna 1996. Hän oli jo vuosien ajan

omistautunut marokkolaisten naisten, eritoten maaseudun naisten, oikeuksien edistämiseksi. Targanine on useamman osuuskunnan verkosto, jonka tavoitteena on arganmetsän säilyttäminen ja suojele sekä sen taloudellinen ja kestävä hyödyntäminen paikallisen väestön, ennen kaikkea naisten, avulla.

Nykyään Targanine koostuu kuudesta naisten osuuskunnasta jotka tuottavat, jalostavat ja markkinoivat arganöljyä ja muita arganmetsän oheistuotteita. Naiset valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan, joka edustaa heitä Targaninen osuuskunnan johdossa. Targanine kuvailee itseään voittoon tavoittelemattomaksi ryhmäksi, jolla on kuitenkin taloudellinen intressi. Toiminta perustuu kahdelle periaatteelle: reilulle kaupalle ja kestävälle kehitykselle.

Tuottajat

Osuuskuntien jäsenet ovat enimmäkseen berberejä, Agadirin alueen kyläyhteisöjen ja läheisten provinssien naisia. Monet heistä ovat lukutaidottomia ja perinteisesti heidän elinpiirinsä on rajoittunut kodin askareisiin. Osuuskunnan jäsenyyden avulla

”Nämä naiset ovat erilaisia kuin ennen. Kun heiltä kysyy, mitä he tässä osuuskunnassa eniten arvostavat, tulee vastaus kuin yhdestä suusta: että meillä on elämää kodin ulkopuolella!”

Professori Z. Charrouf
Targaninen perustaja

naiset ovat voineet tienata omaa elantoaan, kouluttautua ja sitä kautta emansipoitua. Työnsä kautta naiset voivat kouluttautua laaduntarkkailun, viljelystapojen, markkinoinnin ja muiden teknisten alueiden saralla, mutta myös saada yleissivistystä. Arganöljyn tuottamisen lisäksi naiset viljelevät ruokakasveja, kasvattavat mehiläisiä ja keräävät rohtoyrttejä elinkeinonsa turvaamiseksi.

Naiset huolehtivat hedelmien keruusta ja öljyn tuotannosta. Hedelmiä voidaan kerätä omilta mailta, tai toisen omistamalta maalta, jolloin osa sadosta luovutetaan maanomistajalle. Kolmeen osuuskunnasta on hankittu korkealaatuisen öljyn tuottamiseen tarvittavat tilat ja laitteet. Loput osuuskunnat huolehtivat sadonkorjuusta ja siementen irrottamisesta. Siemenet irrotetaan hakkaamalla kovia kuoria käsin kiviä vasten. Berberiperinteiden mukaan työläs öljynvalmistus on naisten työtä. Arganöljyä käytetään perinteisesti sekä mausteiden, että kauneustuotteiden raaka-aineena, minkä lisäksi sillä on myös lääkinnällisiä käyttötapoja. Berberinaiset tuntevat monia käyttötapoja tälle arvokkaalle öljylle, jossa on runsaasti tyydyttymättömiä rasvahappoja ja vitamiineja.

Kosmetiikkateollisuuteen arganöljy on löytänyt tiensä vasta hiljattain. Vuonna 2004 osuuskuntien kilpailijoiksi alkoi ilmestyä lukuisia yrityksiä tähtäimessään Euroopan, Pohjois-Amerikan ja Japanin kosmetiikkamarkkinat. Yritykset hankkivat siemenet pilkkahinnalla tukkukauppailta, jotka puolestaan ostavat ne yksittäisiltä maanviljelijöiltä. Viljelijät eivät pysty neuvottelemaan hinnoista eikä heillä ole takanaan osuuskunnan turvaa. Osuuskuntien on mahdotonta pärjätä yrityksille hintakilpailussa. Yritykset myyvät öljylitran vain parilla kymmenellä eurolla Marokossa, mutta kym-

menkertaistavat hinnan Euroopan markkinoilla. Lisäksi yritykset ratsastavat berberinaisten imagoilla, vaikka ne todellisuudessa tuottavat hallaa osuuskunnissa työskentelevien naisten työille.

Perinteistä ja kestävä tuotantoa

Tunnetun ja hyvämaineisen naisverkosto Targaninen valinta arganöljyn tuottajiksi ei tue ainoastaan berberiperinteiden ja -tietotaidon säilyttämistä, vaan ennen kaikkea naisten integraatiota osaksi marokkolaista yhteiskuntaa. Näin voidaan myös tukea heidän työtään tämän luonnonvaran hyödyntämiseksi. Mahdolliset lisäansiot kannustavat paikallista väestöä säilyttämään ja istuttamaan jälleen arganmetsää. Ulkomaisten avustusten turvin Targanine on mm. perustanut Puukoulun ja koulutusohjelman tiedottamaan paikallista väestöä arganpuun moninaisista hyödyistä ja auttamaan puiden suojelussa, mikä on ihmisten omien etujen mukaista.

Teksti **Kati Hjerp**, lähteenä käytetty EZA Fairer Handelin esiteaineisto. Kuvat EZA Fairer Handel

Mistä raaka-aineet tulevat?

Reilun kaupan raaka-aineet ovat valvottua luomuviljelystä ja saadaan EZA:n kauppakumppaneilta eri puolilta maailmaa.

Arganöljy	-	Targanine, Marokko
Karite- tai sheavoi	-	Yuri-Enga, Ghana
Dragon's blood	-	Chankuap, Ecuador
Kaakaovoi	-	El Ceibo, Bolivia
Kookosöljy	-	Green Net, Thaimaa
Seesamöljy	-	Del Campo, Nicaragua
Ungurahuaöljy	-	Chankuap, Ecuador
Eteeriset öljyt	-	Ecuador, Peru, Intia

Targaninen jäsenyyden merkitys naisille:

- Uudet tulonlähteet ja taloudellinen riippumattomuus
- Reilu palkkaus. Naiset saavat jokaista siemenkodasta irrotettua siemenkiloa kohden 40 dirhamia, kun maksu paikallisilla markkinoilla olisi noin 10–15 dirhamia. Tavoitteena on maksaa naisille vähintään virallinen minimipalkka.
- Pääsy koulutusohjelmiin, esimerkiksi lukutaito-ohjelmaan
- Reilun kaupan järjestelmän mahdollistama vakaa toimeentulo. Mahdollisuus arganmetsän säilyttämiseen ja ennakkomaksuihin.

Suomalaiset ovat **kahvikansaa reilun kaupan kuluttajinakin**

Jututimme viittä savonlinnalaisen kehitysmaakauppa Savannin kanta-asiakasta näiden kulutustottumuksista ja syistä, jotka saavat heidät ostamaan reilun kaupan tuotteita. Yksi reilun kaupan tuote yhdisti heitä ylitse muiden, sillä kaikki totesivat ostavansa Savanni-puodista reilun kaupan kahvia, vaikka muitakin lempituotteita toki löytyi.

Teksti ja kuvat **Tiina Strandén**

Kahvikansan edustajista reilu kahvi maistuu erityisen hyvältä, koska juomassa aistii eettisen aromin. Reilua kahvia juomalla voi osoittaa arvontoa tuottajien työtä kohtaan, mikä ei ole lainkaan vähäinen asia.

Savonlinnalaisilla on ollut mahdollisuus suosia oikeudenmukaisin ehdoin tuotettua

kansallisjuomaamme ja muita reilun kaupan kriteerit täyttäviä tuotteita jo 24 vuoden ajan, aikapäiviä varhemmin kuin reilun kaupan tuotteita alkoi ilmestyä suurien, kaupallisten myymäläketjujen valikoimiin. Lokakuussa 1989 avattiin nimittäin kaupunkiin kehitysmaakauppa, joka nykyään tunnetaan Savannina.

Raimo Lätti valitsi Savannin valikoimista suosikkituotteekseen Cafe Caracolin, joka myös Zapatistikaavana tunnetaan. Juuttikasseja, joilla voi heittää hyvästit muovikasseille, hän on ostanut paitsi itselle vienyt myös tuliaisiksi.

”Kahvinviljelijä näkee aivan valtavan vaivan”

Raimo Lätti valitsee Savannin kahvihyllystä ”kapi-nakahvin”, kuten hän kutsuu Etelä-Meksikosta peräisin olevaa Zapatistikaavaa, Cafe Caracolia. Paketti on pitkään aikaan ensimmäinen kahviostos. Raimo Lätti toi kesän korvalla palattuaan Kolumbiasta kuukausien reissulta mukanaan yllin kyllin kahvia pitkäksi aikaa, joten täydennystä ei ole tähän asti tarvinnut hankkia kesän mittaan.

Kolumbiassa vapaaehtoistyössä kahvia tuottavan pienviljelijän tilalla Raimo Lätti perehtyi kahvinviljelyyn ja sadonkorjuuseen niin sinnikkäästi muiden rinnalla, että paikalliset nimesivät suomalaisvieraan cafeteroksi, kahvinviljelijäksi.

– Käsityötä. Kahvinviljelijä näkee aivan valtavan vaivan kahvinsa eteen, Raimo Lätti kuvailee perinteistä kahvinviljelyä rehevän ja runsastuottoisen maaperän Kolumbiassa.

Aamulla ani varhain aurin-gon juuri noustua lähdetään poimimaan kahvipensaista

kypsät marjat.

– Marja marjalta kerätään punaiset, kypsät marjat.

Pensaissa on samanaikaisesti sekä kypsiä että raakoja marjoja, joten kerääminen vaatii sekä silmiltä tarkkuutta että käsiltä näppäryyttä. Keskipäivällä aurinko paahtaa jo niin kuumasti, ettei kerääminen enää luonnistu, mutta vaivannäkö ei lopu tähän.

Seuraavaksi kypsät marjat pestään myllyssä, jota veivataan käsin. Pesumylly irrottaa marjojen punaisen kuoren.

– Sitten pavut tuodaan aurinkoon pressun päälle kuivumaan, cafeteromme kertoo.

Auringossa kuivuvien kyp-sien papujen joukossa on sekä huippulaatuisia papuja että

tavanomaisempiin kahvisekoituksiin kelpavia papuja, sekä niitä, jotka heitetään kelvottomina pois. Raimo Lätti kertoo, että silmä harjaantuu ennen pitkää erottamaan laadukkaimmat pavut muiden joukosta. Ne säkitetään erikseen, koska huippupavuista viljelijä saa parhaimman hinnan tukkukauppiaalta.

Paitsi sadonkorjuu myös hyönteistorjunta on käsityötä pienviljelyksillä.

– Tuhohyönteiset kerätään käsin pois.

Raimo harmittelee sitä, että pörssikeinottelu kahvimarkkinoilla on vienyt lukuisilta kahvinviljelijöiltä niin Kolumbiassa kuin muuallakin kahvia kasvattavissa kolmansissa maissa

mahdollisuudet pitää tuotantonsa kannattavana. Kahvin hinnalla keinottelu vie pohjan kysynnän ja tarjonnan lainalaisuudelta, jossa kahvitonnin hinta seuraa mm. satojen vaihtelua, ei meklarien lyhytnäköistä voitontavoittelua. Ei kumma, jos kokaiinin viljely vie toisinaan voiton kahvista, onhan viljelijöiden yritettävä saada perheelleen elanto vastaisuudessakin.

Raimo Lätin kiinnostus reilua kauppaa kohtaan on kuitenkin kotoperäistä ja pitkäikäisempää, ei viimeisimmältä Kolumbian-reissulta lähtöisin. Hän kehuu viisaan miniänsä tutustuttaneen hänet kehitysmaakaupan tarjontaan.

– Ihmettelin, miten opiskelijalla oli varaa ostaa pesuaineet eettisin perustein. Siitä tuli pieniä paineita itselle, Raimo naurahtaa.

Semminkin kun mies lakkasi itse olemasta köyhä jo vuonna 1978.

– Se oli Kalkutassa, hän muistelee.

Yhdessä matkakumppaninsa kanssa he ostivat tuoreen ananaksen katukauppiaalta

ja nauttivat sitä ateriakseen juna-asemalla. Koska Intiassa ei järjestettyä jätehuoltoa ollut tarjolla, nakkasivat hedelmänsä popsineet matkailijat ananaksen kuoret junakiskoille. Siitä ne poimisi kenties rotta saaliikseen. Samassa paikalle tuli noin kymmenvuotias intialaistytty. Tämä keräsi kuoren likaisten kiskojen päältä ja tuli elekielellä kysymään turisteilta sallivatko nämä hänen syövän sen.

– Siitä lähtien olen tuntenut itseni valtavan rikkaaksi, oli tilini vaikka joskus miinuksella.

Kalkutan-kokemus oli yksi käännekohta Raimo Lätin asennoitumisessa elämäänsä. Hän kertoo sittemmin päässeensä eroon toisesta vaivasta: silkan mielihyvän tavoittelusta päätöstanteossa.

– Olen alkanut miettiä, mikä on oikein ja mikä on hyvä, en yksistään sitä, mikä olisi kivaa. Se on vallankumous omassa mielessä. Siitä seuraa myös hyvää mieltä, tunteesta, että voi vaikka reilua kauppaa suosimalla olla mukana suurissa talkoissa.

”Raimo Lätti perehtyi kahvinviljelyyn ja sadonkorjuuseen niin sinnikkäästi muiden rinnalla, että paikalliset nimesivät suomalaisvieraan cafeteroksi, kahvinviljelijäksi.”

Elina Lammassaarta intialaisen osuuskunnan valmistamat pyyhkeet viehättävät paitsi värisävyjensä myös hyvän laatunsa takia, mistä syystä ne päätyvät nyt ahkeraan käyttöön putkiremontin juuri läpikäyneessä kodissa.

Laatu ratkaisee reilun kaupan ostoksilla

Elina Lammassaari tunnus-tautuu parantumattomaksi maailmanparantajaksi.

- Haluaisin, että kaikilla ovat asiat hyvin.
- Savonlinnan kehitysmaayhdistyksen puheenjohtajalla ovat kuitenkin jalat maassa maailman

paremmaksi saattamisessa, mistä syystä reilu kauppa on hänestä tärkeä asia edistettäväksi. Reilu kauppa mahdollistaa työn tekemisen mielekkyyden ja kannattavuuden kolmansien maiden tuottajille, jotka näkevät työn tekemisen vaivan.

Elintarvikkeita ostaessaan Elina Lammassaari suosii kansainvälisen reilun kaupan lisäksi luomutuotteita ja lähellä tuotettua ruokaa.

- Lahjatavarat, joita ostan, ovat harkittuja ja eettisen perustein valittuja. Viimeksi tosin

ostin itselleni täältä Savannista tekstiilejä, uusia pyyhkeitä, jotka ovat intialaista käsityötä.

Elina Lammassaari sanoo arvostavansa kuluttajana tuotteiden valmistustapojen ja alkuperän läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä, mutta vähintään yhtä tärkeää

hänelle on hyvä laatu.

- Olen luonteeltani pikkutarkka. Valitsen mieluummin kalliin ja kestäväen kuin halvan ja lyhytikäisen tuotteen.
- Kuluttajat voisivat Elinan mielestä panna arkisia ostoksiaankin tehdessään kauppaketjut ja yritykset vastaamaan tuotantotapojen eettisyydestä tenttaamalla reippaasti myyjiä tuotteiden alkuperästä, raaka-aineista ja tuotantotavoista.
- Joillain kaupan aloilla ovat jo suuretkin myymäläketjut havah-tuneet ekologisuusvaatimuksiin ja reilun kaupan suosion kasvuun. Esimerkiksi eettinen muoti on saamassa jalansijaa.
- Suurimmat odotukset vastuullisen ja harkitsevan kuluttamisen edelläkävijöinä Elina Lammas-saari asettaa nuorten aikuisten harteille. Heillä, toisin kuin teini-ikäisillä, on mahdollisuus rahallisesti jo panostaa laadukkaisiin tuotteisiin eivätkä nuoremmat sukupolvet enää huumaanu monen keski-ikäen ehtineen kansalaisen tapaan materian hankkimisen helppoudesta ja halpuudesta.
- En halua kieltää keneltäkään kuluttamista, mutta toivon, että ihmiset harkitsevat valintojaan. Niillä voimme vaikuttaa teollisuu-teen ja talouselämään.

Kestävästi reilua kauppaa

Millamaari Kinnuselle reilua kauppaakin olennaisempi arvo on kestävä kuluttaminen ylipäänsä. Reilu kauppa on yksi kestäväen kuluttamisen ulottuvuuksista, mutta sen rinnalla vaikuttavat monet muut asiat, kuten kierrätys, ekologisuus ja turhan kuluttamisen välttäminen.

- Ostan monet vakiotuotteet reilun kaupan valikoimasta: kahvin, teen, banaanit, Millamaari luettelee.
- Lisäksi esimerkiksi sokeri, suklaa ja quinoa ovat nekin hänen ostoskorissaan reilun kaupan vaihtoehtoja aina kun opiskelijan rahatilanne antaa periksi.
- Kuitenkin suosikkituote Savanni-puodin tarjonnasta löytyy tekstiilihyllyltä, ei elintarvikkeiden joukosta. Maya -käsityötä ovat pussukat ovat visuaaliselta ilmeeltään käsityönopeuttajaksi opiskelevan mieleen.
- Lisäksi nämä ovat kestäviä

käytössä, Millamaari muistuttaa.

Aivan ensimmäisen pussukan hän sai lahjaksi. Nykyään hänen matkassaan kulkee usein kaksi värikästä pussukkaa, joista toiseen on sujutettu rahat, toiseen pieni kamera.

- Haluan reilun kaupan tuotteita suosimalla edistää tasa-arvoa. Ei ole oikein elää toista riihtäen ja maailmassa kaikki liittyy kaikkeen – ympäristöasiat, eläinoikeudet ja ihmisoikeudet.
- Millamaari Kinnunen ei kuitenkaan halua paasata muille, kuinka näiden tulisi elää. Hänelle itselleen omat valinnat, joihin kuuluu myös vegaanin ruokavalio, liittyvät oman sisäisen rauhan synnyttämiseen, hyvään mieleen ja onnellisuuden tavoittelemiseen.
- Paasaaminen ei aina ole edes kohtuullista tai mahdollista. Sen Millamaari koki ollessaan vaihto-opiskelijana Latviassa viime lukuvuonna. Latvian verrattain

Millamaari Kinnunen arvostaa guatemalalaisia maya-käsityötä, koska ne ovat reiluja, kestäviä ja kauniita tuotteita, jotka käsitöiksi ovat vielä edullisia hinnaltaan.

alhainen elintaso ja opiskelijoiden vähävaraisuus pitävät huolen siitä, että rahoja ei ole osoittaa vaihtoehtoiseen kuluttamiseen.

- Latvialaisille opiskelijoille reilu kauppa oli käsitteenä tuntematon. Ei siellä kehdannut oikein edes puhua asiasta, Millamaari toteaa.
- Itseltäni meni monta kulkautta ennen kuin löysin Riiaista kaupan, jossa oli myynnissä reilun kaupan tuotteita.
- Suomessa toimiviin maailman- ja kehitysmaakauppoihin Millamaari Kinnunen tutustui ensimmäisen kerran käydessään lukiolaisena vieraisilla Savonlinnassa. Sittenkin monet muutkin sisarkaupat Savannin ohella tulleet tutuiksi eri puolilta Suomea.
- Se, että reilun kaupan tuotteita on nykyään saatavissa myös isoista marketeista ja suurten kauppaketjujen valikoimista on periaatteessa hyvä asia, mutta:
- Uskon, että mitä suurempi on myyntikoneisto, sitä vähemmän tuloja jää tuottajalle.
- Tästä syystä Millamaari käy edelleen mielellään ostoksilla pienissä reilun kaupan erikoismyymälöissä.

Oiti Kotamo kertoo reilun kaupan luomukahvin ohella arvostavansa tummintaa Mascao-luomusuklaata ja reilua teetä. Tällä kertaa mukaan lähti myös malawilaista aprikoosihilloa.

Luontoa ja ihmisiä säästävä kahvituokio maistuu hyvälle

Oiti Kotamo suosii tuontielintarvikkeista mieluiten niitä, jotka täyttävät sekä reilun kaupan että luonnonmukaisen tuotannon kriteerit.

– Minulle on tärkeää, että ne, jotka tuottavat ruoan, saavat siitä elantonsa. Samalla haluan tuotteiden suosivan luontoa, koska jos luonto säästyy, myös ihminen säästyy.

Luonnonmukaisia tuotteita arvostava Oiti valitsee mielellään lähellä tuotettuja elintarvikkeita – mutta Suomessa eivät kahvinpavut tunnetusti kasva. Niinpä kehitysmaakaupasta ostoskassiin päätyy tavallisesti paketti reilun kaupan luomukahvia.

– Savannista tulee kahvin lisäksi ostettua lähinnä teetä, sokeria ja suklaata. Nykyään, kun kauppa sijaitsee lähempänä kotia kuin ennen tulee täällä käytyä useammin, Oiti Kotamo kertoo. Hän liikkuu kaupungilla kävellessä ja siksi Savonlinnan keskustan lähipalvelut ovat hänelle mieluisia.

Oiti Kotamolla on kansalaisuuteen ja kuluttajuuteen pitkä perspektiivi. Hän toteaa eläneensä Suomen presidenteistä Ståhlbergia lukuun ottamatta kaikkien muiden aikana. Keskeiset elämänarvot kumpuavat vuosikymmenten takaa.

– Minulle ympäristöasiat ja ihmisoikeudet ovat yhtä tärkeitä.

Oiti on toiminut mm. Amnesty Internationalissa paikallisena

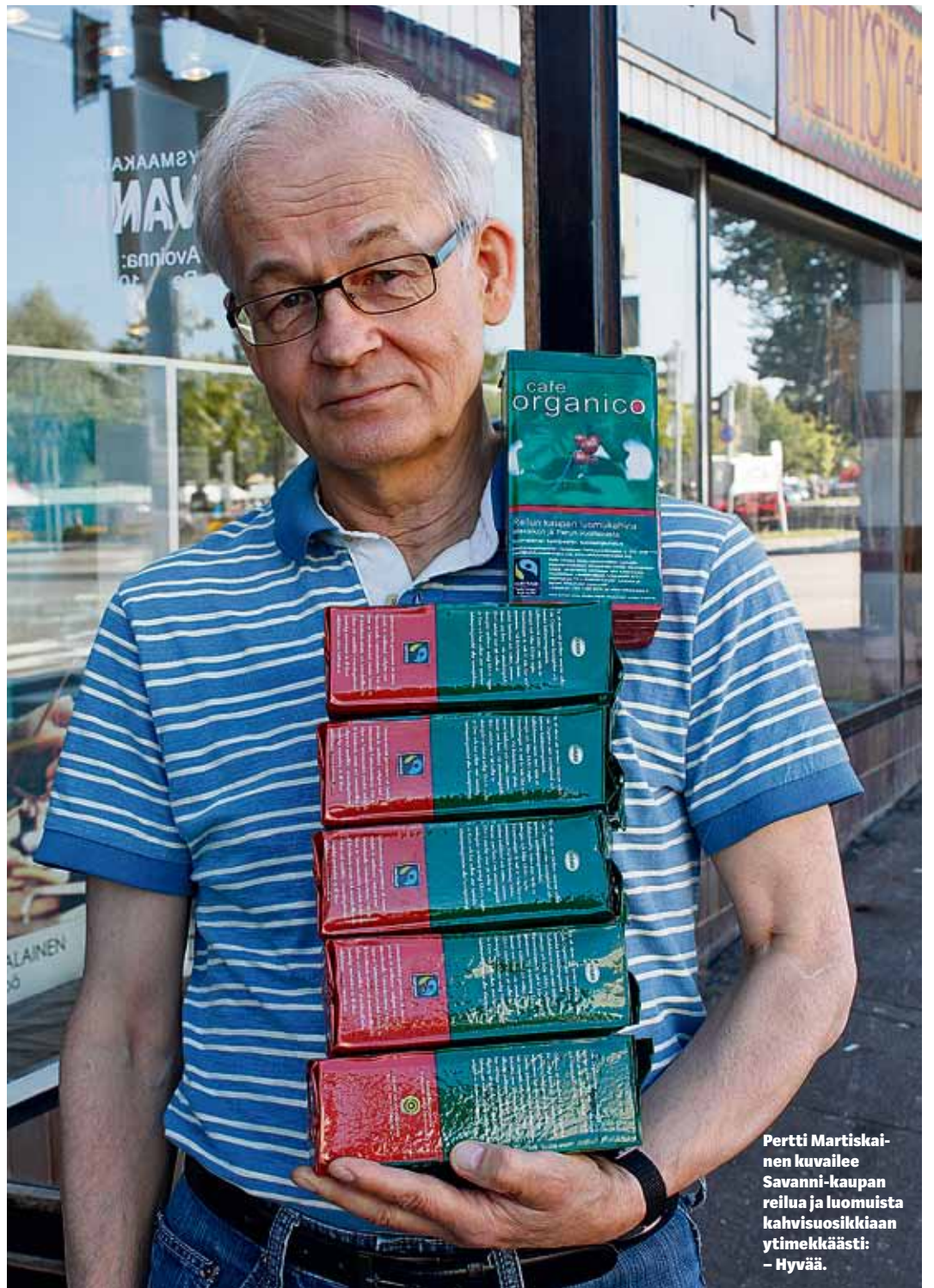
aktiivina pitkään, eikä hän kaihda kertomasta näkemystään maailman suurimmasta hulluudesta: sodankäynnistä. Lajitovereiden tappaminen on hänestä ihmiskunnan suurin vitsaus.

Oiti Kotamon pasifismi ei ole haihattelua. Oma aviomies oli lähtenyt aikoinaan vapaaehtoisena sotaan, ja totesi myöhemmin olleensa ”liian pentu” lähtiessään, ei ymmärtänyt sodan ehdottomuutta ennen kuin sen joutui rintamalla kohtaamaan. Tältä sotimisen julmuudelta Oiti soisi mahdollisimman monen nuoren välttävän eri puolilla maapalloa.

– Jospa tämä hulluus joskus loppuisi, hän huohtaa.

Toistaiseksi globaali kaupan käynti, voitontavoittelu, taistelu raaka-aineista ja keinottelu niillä aiheuttavat paljon konflikteja ja kelpaavat sotien syiksi. Viholliskuvat palvelevat usein taloudellisia tavoitteita.

Toimittajana työuransa tehnyt Oiti Kotamo tuntee mielikuvien ja sanojen voiman, niin hyvässä kuin pahassa. Paremman maailman eteen tarvitaan hyvien sanojen lisäksi hyviä tekoja, vaikka pieniäkin ja yhden ihmisen tehtävissä olevia. Tasaveroinen ja reilu kaupankäynti ehkäisee riistoa ja avaa kuluttajien silmiä näkemään ihmisten keskinäisen riippuvuuden toisistaan ja luonnon hyvinvoinnista – siksi kuppi reilua kahvia on rauhanteko sinänsä.

Pertti Martiskainen kuvailee Savanni-kaupan reilua ja luomusta kahvisuosikkiaan ytimekkäästi: – Hyvää.

Kahvi maistuu parhaimmillaan reilulta ja luonnonmukaiselta

Pertti Martiskainen on ostanut Savonlinnan kehitysmaakaupasta meksikolais-perulaisten osuuskuntien reilun kaupan luomukahvia lähemmäs 10 vuotta – jollei pidempäänkin. Ainakin niin kauan kuin Cafe Organico on kehitysmaakaupassa ollut Savonlinnassa myytävänä, on sitä Martiskaisilla hörpitty. Muihin kahveihin ei ole vilkaistu kuin pakon edessä, lähinnä silloin, kun suosikkijuoma on väliaikaisesti päässyt loppumaan Savonlinnan hyllystä.

– Vien tätä kahvia usein myös tuliaisiksi, ennen muuta lapsilleni.

Kertaostos on tavallisesti 4–6 pakettia, jotta kahvia riittää sekä omaan että lasten talouksiin.

– Meikäläinen pystyy työsäikäyvänsä tätä kahvia ostamaan, mutta köyhät opiskelijat eivät, Pertti kertoo.

Hän arvioi kahvia kuluvan

kuutisen kuppia päivässä. Aamut alkavat aina kahden kahvikupillisen ja tuoreen sanomalehden voimin. Aromaattista kahvia nauttiessa voi myös kaukomatkailla ekologisesti ja tehdä mielikuvamatkan kahvin alkulähteille, viljelijöiden vieraaksi.

Joskus Pertti Martiskaisen kassiin lähtee Savannista mukaan myös muita herkkuja, kuten reilun kaupan Cappuccino-suklaata ja kuivattuja hedelmiä.

– Ja olenhan ostanut täältä myös reilun kaupan jalkapallon koirani leluksi. Ja joululahjoiksi kasseja ja kukkaroita, ja sadekeppejä...

Pienessä kaupungissa vuodesta toiseen sinnittelevä kehitysmaakauppa on Pertin mielestä hatunnoston arvoinen saavutus ja harkitsevaisen kuluttajan kannalta hyvä asia.

– Minulle on tärkeää, että tiedän mistä tuotteet tulevat.

Pertti Martiskainen sanoo karastavansa tuotteiden alkuperän salailupolitiikkaa, jota maailmanmarkkinoilla harjoitetaan laajasti ja tietoisesti. Reilua kauppaa hän pitää tärkeänä siitäkin syystä, että se perustuu tasavertaisen vaihdon ideaan.

– Reilu kauppa ei ole hyväntekeväisyyttä, vaan siinä tuottaja säilyttää omanarvontuntonsa.

Hän arvelee oman arvostuksensa reilua kauppaa ja kehitysmaatyötä kohtaan lähtevän osaksi myös omista elämäkokemuksista.

– Olen lähtöisin 12-lapsisesta pienviljelijäperheestä.

Evakkouden kokeneet Pertin vanhemmat tekivät paljon työtä sen eteen, että lapset pääsivät opintielle. Reilu kauppa puolestaan mahdollistaa monen kehitysmaan lapsen kouluun pääsyn.

Savonlinnan syksyinen Mahdollisuuksien tori kutsuu väen Linnalaan

KUVA KIRSI KOIVUPORRAS-MASUKA

Lauluryhmä Maatuskat musisoi Mahdollisuuksien torilla Lieksassa.

KUVAT MERJA ÄKERLIND

Kambodžalainen ruoka maistui Lahdessa.

Savonlinnan syyskuinen Mahdollisuuksien tori avautuu tällä kertaa Linnalan kansalaisopistossa, syyskuun 21. päivänä klo 12–18.

Toripäivän teemana ovat ihmisoikeudet. Päivän ohjelma tarjoaa tekemistä ja touhua niin perheen pienimmille kuin ajatteleminen ja eläytymisen aihioita aikuisille.

Tapahtuman pääpuhujaksi on lupautunut Amnesty Internationalin Suomen osaston toiminnanjohtaja Frank Johans-

son. Torilla voi osallistua myös nepalilaiseen ruokatyöpajaan, piipahtaa elämiskahvilassa, kokea maahantulotarkastuksen ja tutustua elävään kirjastoon.

Nepalilainen eettinen ruokailu maksaa 5 € ja lippuja on rajoitetusti saatavissa etukäteen kehitysmaakaupasta osoitteesta Olavikatu 35, Savonlinna.

Torilla on mahdollisuus tutustua rauhassa myös seudun paikalliseen järjestötoimintaan, jonka kautta voi vaikuttaa niin lokaalisti kuin globaalisti myön-

teisesti maailmanmenoon.

Monipuolisen toritarjonnan ovat kattaneet tällä kertaa mm. Savonlinnan Seudun Kolomonen ry, Amnesty Savonlinna ry, Savonlinnan kehitysmaayhdistys ry, Savonlinnan kaupungin maahanmuuttajatyö, Linnalan Setlementti ry:n kansainvälinen kohtaamispaikka, Savonlinnan kristillinen opisto, Savonlinnan seudun mielenterveysyhdistys ry, Savonlinnan seurakunnan lähetystyö, Savonlinnan seudun romanilähetys ry, Savonlinnan SPR,

Savon Seta ry, Suomen YK-liitto, Savolaiset Selviytyjät ry, Kynnys

ry sekä Fidan kummityö.

Tiina Stranden

Mukaan torille

Tiedot Mahdollisuuksien toreista löytyvät verkosta
www.mahdollisuuksientori.fi

Mahdollisuuksien toreja koordinoiva Kepa on yli 300 kansalaisjärjestön kattojärjestö ja globaalien kehityskysymysten asiantuntijajärjestö.

www.kepa.fi

kepa

Mahdollisuuksien torit tuovat globaalit kehityskysymykset lähelle

Tänä vuonna toreja järjestetään Helsingistä Rovaniemelle ja Vaasasta Joensuuhun. Koko Suomen tapahtuma tarjoilee kattauksen painavaa asiaa, vilkasta kansalais-toimintaa ja mukavaa tekemistä leppoisassa tunnelmassa.

"Mahdollisuuksien toreilta voi kukin osallistuja löytää itselleen sen oman tavan toimia paremman maailman rakentamiseksi". Näin sanoi Mahdollisuuksien toreja 1980-luvulla perustamassa ollut vaasalainen Harri Kivelä tämän vuoden torilla.

Toteamuksesta käy ilmi Mahdollisuuksien torien ydin: mahdollisuus kansalaisille kohdata, tutustua

järjestöjen toimintaan ja viettää mukava päivä koko perheen tai ystävien seurassa.

Tänä vuonna Kepan koordinoimia Mahdollisuuksien toreja on järjestetty tai järjestetään yhteensä 22 eri puolilla Suomea. Torit ovat kaikille avoimia ilmaistapahtumia, joilta löytyy tiukkaa asiaa maailman tilasta, mutta myös värikästä karnevaalitunnelmaa.

Torien tavoitteena on lisätä paikalliskuntalaisten kiinnostusta globaaleihin kehityskysymyksiin ja tarjota keinoja vaikuttaa oikeudenmukaisen maailman puolesta. Toreilla voi osallistua kampanjoihin tai löytää itselleen mielekästä toimintaa pidemmäksi aikaa.

Teemana ihmisoikeudet

Mahdollisuuksien torien teema vaihtuu vuosittain. Vuoden 2013 teemana ovat ihmisoikeudet.

Suomessa lähes kaikilla on esi-

merkiksi mahdollisuus käydä koulua, liikkua vapaasti maan rajojen yli sekä oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen ja yhdistymiseen. Ihmisoikeudet toteutuvat siis suhteellisen hyvin, mutta myös Suomessa tapahtuu ihmisoikeusloukkauksia.

Muun muassa Euroopan neuvosto ja YK ovat olleet huolissaan Suomessa esiintyvistä rasistisista värittyneistä vihapuheista, naisiin kohdistuvasta väkivallasta sekä saamelaiden ja muiden vähemmistöjen ihmisoikeusloukkauksista.

Kansainväliset ihmisoikeusloukkaukset koskettavat arkeamme monin tavoin. Esimerkiksi Suomessa myytävä aamiaismehu saattaa olla lapsityöllä tehty tai lähiravintolan tarjoilija ihmiskaupan uhri.

Ihmisoikeudet eivät ole vain tuolla jossain. Ne ovat täällä ja nyt.

Kirsi Koivuporras-Masuka

KUVA MERJA ÅKERLIND

Näytteilleasettajia ja toriyleisöä Lahden satamassa.

KUVA KIRSI KOIVUPORRAS-MASUKA

KUVA MERJA ÅKERLIND

Lieksan Mahdollisuuksien tori tarjosi monipuolista ohjelmaa, jossa huomioitiin myös perheen pienimmät.

KUVA ATTE KEINÄNEN

Anna oli tullut Mahdollisuuksien torille kertomaan kokemuksistaan Nepalista ja osaltaan edistämään reilua kauppaa.

Reilu työ tuo toimeentulon naisille Nepalissa

Mahdollisuuksien torien kauden korkkasi tänä vuonna Lahti. Mukana oli myös Anna Erkkilä, joka kertoi Maaailmankauppayhdistyksen myymälässä vapaaehtoiskokemuksistaan Aasiassa.

Lahden Mahdollisuuksien torin takalaidalla huomiota herättävät kirkasväriset, tuulella heiluvat kangaskassit.

Maaailmankauppayhdistyksen torimymälän tuotteiden seassa häärii nainen, joka on itse päässyt todistamaan reilujen työolojen ja toimeentulon merkityksen nepalilaisille naisille.

Hän on Anna Erkkilä, joka vietti vuorotteluvapaallaan kaksi kuukautta Nepalissa tehden vapaaehtoistyötä Pokharassa sijaitsevassa Women's Skills Development -järjestössä (WSDO).

Pokharassa viettämänsä kahden kuukauden aikana Anna tuki järjestöä kansainväliseen markkinointiin liittyvissä tarpeissa. Ala oli sama, kuin Finpron seniorikonsulttina työskentelevällä Annalla Suomeksi, mutta toimintaympäristö hyvin erilainen.

WSDO valmistaa erilaisia käsityötuotteita, kuten laukkuja, sisustustuotteita ja asusteita reilun kaupan periaatteiden mukaisesti. Järjestö ei tavoittele voittoa ja se toimii ilman ulkopuolista rahoitusta. Koko toiminta katetaan tuotteiden myynnillä.

Uudet työntekijät koulutetaan ensin ammattiin ja heille järjestetään lisäksi kursseja, joilla omaa ammattitaitoa voi kehittää. Järjestö työllistää erityisesti niitä naisia, joiden olisi muuten vaikea saada työtä, kuten liikuntarajoitteisia naisia.

"Haastattelin monia naisia ja kirjoitin heidän tarinoitaan. Tuli hyvää oloa, kun näki, kuinka ammattiin oppiminen ja työssäkäynti nosti sekä naisten arvostusta yhteisön silmissä että naisten omaa itsetuntoa", Anna kertoo.

Vapaaehtoistyöpaikan järjestänyt Insight Nepal tarjosi vapaaehtoisille kieli- ja kulttuurikoulutusta, joka auttoi Annan mielestä pääsemään kiinni lämmihinhenkisiin ja avoimiin keskusteluihin naisten kanssa.

Mahdollisuuksien torille Anna on tullut kertomaan kokemuksistaan WSDO:ssa ja osaltaan edistämään reilua kauppaa. Toritapahtuma antaa mahdollisuuden tavata ihmisiä kasvokkain ja keskustella heidän kanssaan rennossa tunnelmassa.

"Ihmiset ovat kiinnostuneita. Itse haluan kertoa oman kokemukseni kautta, millaisen eron reilu kauppa voi tuoda ihmisten elämään. Niin kuin WSDO:ssa, jossa on pystytty luomaan elinkeinoja naisille."

Kirsi Koivuporras-Masuka

Baiga-torilta, Bilaspurin maakunta, Chhattisgarh. Baigat ovat yksi Intian alkuperäiskansoista. Heitä on ajettu pois esivanhempiensa metsävuorilta mm. kiertokaskiviljelyn kieltämisellä ja ottamalla alueet kaivos- ja metsäteollisuuden ja kansallispuistojen käyttöön.

Tässä panga-kansan kylässä saimme nauttia perinteisestä adivasimusiikista villisti Bollywood-tyyliin tanssittuna. Kalahandi, Orissa.

Baiga-kylän tori on tärkeä tapaamispaikka, missä myydään ja ostetaan ruokaa ja monenlaisia tarvekaluja.

Adivasit – Intian alkuperäiskansat

Intiassa elää yli 100 miljoonaa alkuperäiskansojen jäsentä, adivasia. Valokuvaaja Paula Kovalainen kiersi dokumentoimassa heidän elämäänsä Siemenpuu-säätiön adivasi-yhteistyöohjelman puitteissa. Siemenpuu ei ole itse aktiivinen hanketoteuttaja vaan pyrkii tukemaan paikallista toimintaa rahallisella tuella ja tukemalla verkostoitumista ja tiedonjakoa.

Adivasit ovat Intian erilaisia etnisiä ja heimoryhmiä, jotka asuttivat maata ensimmäisenä. Uusimman väestölaskennan mukaan heitä on hiukan yli 100 miljoonaa.

Adivasi-kansat poikkeavat suuresti toisistaan etniseltä taustaltaan ja myös puhuvat satoja eri

kieliä.

Yhteiskunnassa adivasit ovat samassa sosiaalisessa asemassa kuin kastittomat, vaikka he toisaalta ovat perinteisesti olleet hindujen kastijärjestelmän ulkopuolella. Heidän omaan kulttuuriinsa kastijärjestelmä ei kuulu.

Arvioidaan että Intian itsenäisyyden aikana on 30 miljoonaa

adivasia pakkosiirretty suurpatojen, kaivosten, teiden ja metsäteollisuuden tieltä.

Adivasit ovat pitkään eläneet eristyksissä muusta yhteiskunnasta, mutta nyt heidän elintilansa alkaa käydä vähiin. Asutukset ovat sijainneet metsien keskellä. Ruoka ja muut elämän edellytykset on saatu luonnosta:

kerätty, metsästetty, kalastettu ja kaskiviljelty.

Adivasin identiteetti rakentuu tietyn paikan ympärille. Maata ei omisteta vaan ympäristön maihin on käyttöoikeus. Elämän keskus on metsä, ja se jaetaan sovussa eläinten kanssa. Tämä elämäntyyli on nyt tuhoutumassa globaalitalouden kahmiessa heidän elinsijojaan.

Siemenpuu-säätiö on kauan avustanut adivaseja taistelussa heidän elinsijojensa puolesta. Vuonna 2011 osallistuin yhdessä Kai Vaaran ja Sirpa Räsäsen kanssa Siemenpuun edustajana adivasikiertueelle. Muut osallistujat olivat kouluttautuneita adi-

vasiaktivisteja ympäri Intiaa sekä kaksi tulkkia. Tarkoituksenamme oli kartoittaa alkuperäiskansojen tilannetta Orissan, Chattisgarhin ja Jharkhandin osavaltioissa ja tutustua adivasiensa toimintaan oman yhteiskunnallisen asemansa kohentamiseksi.

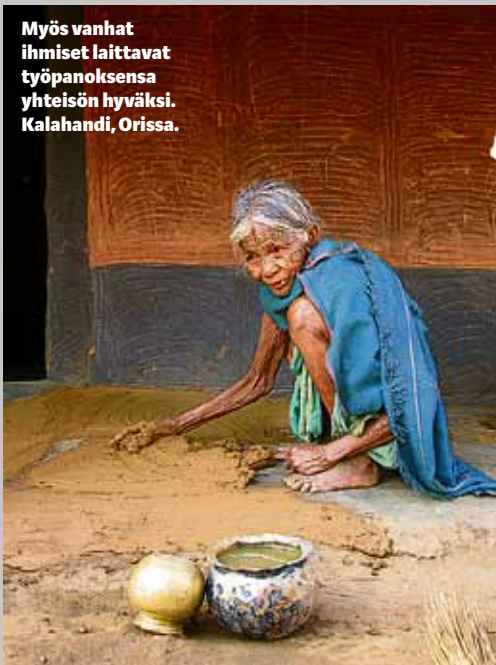
Taitoimme matkaa junilla, paikallisilla busseilla, jeepeillä ja kävellen. Joihinkin kyliin ei johtanut minkäänlaista tietä. Käveleminen olikin oiva keino tutustua adivasiensa kotiseutuihin. Ympäröivä luonto on keskeinen tekijä heidän jokapäiväisessä elämänsä luonnossa puiden ja syötävien kasvien lisäksi lääkeyrtejä.

Kyläpäälikön
tytöt leikkivät
kookosraastimella.
Kalahandi, Orissa.

Myös vanhat
ihmiset laittavat
työpanoksensa
yhteisön hyväksi.
Kalahandi, Orissa.

Paula kertoo itsestään:

"Aloitin aktiivisen valokuvauksen 2007 kiinnostuttuani kuvaamaan jättä, sen loputtoman monimuotoista ja jännittävää maailmaa. Muodostelmia löytyi niin jään päältä, alta kuin sisältäkin.

Sen jälkeen olen laajentanut kohteitani luontokuvauksesta myös ihmiskuvaukseen.

Adivasikertue oli puhdas dokumentointikuvausreissu, minkä tein vapaaehtoistyönä Siemenpuu-säätiölle.

Minulla on ollut valokuvistani neljä yksityisnäyttelyä ja yhdeksän yhteisnäyttelyä Fiskarsissa, Karjaalla ja Hangossa. Usein asetan valokuvani esille kollaasi- tai installaatio-muodossa. Etsin uusia ulottuvuuksia valokuvien esilletuomiseen.

Aikaisemmin valmistin taidetekstiilitöitä huovut-

tamalla lähes 20 vuoden ajan, nykyään huovutus on mukana työssäni vain huovutuskurssien muodossa.

Kesän 2013 olen ollut mukana Iloa-kesänäyttelyssä Fiskarsissa *Happy Holi* -installaatiolla, jossa käytin Colour Festivaaleilta Rishikeshissä, Intiassa ottamiani kuvia. Näyttely on avoinna syyskuun loppuun saakka.

Siemenpuu-säätiö on viidentoista suomalaisen ympäristö- ja kehitysteemojen parissa toimivan kansalaisjärjestön vuonna 1998 perustama suomalainen kehitysyhteistyösäätiö. Siemenpuu tukee kehitysmaiden kansalaisaktivistien, paikallisyhteisöjen ja kansanliikkeiden työtä ympäristön puolesta sekä haavoittuvien yhteisöjen oikeuksien ja biodiversiteetin kestävän käytön turvaamiseksi niitä uhkaavilta globalisaation vaikutuksilta. www.siemenuu.org.

Joillakin alueilla harjoitetaan edelleen sairauksien hoitoa luontaisiin keinoihin.

Vaeltaessamme saatoimme kuulla rummutusta kaukaisista kylistä. Musiikki ja tanssi kuuluvat heidän elämäänsä yhtä luonnollisesti kuin ruuan hankinta, eikä ainoastaan näyttäviin tervetuliais-seremonioihin. Monissa kylissä meidät otettiin vastaan riemukkaalla soitolla ja tanssilla.

Syntyi vaikutelma, että musiikki, laulu ja tanssi ovat tärkeitä tekijöitä heidän kulttuurinsa ylläpitämisessä ja siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Uusia lauluja, jotka kertovat adivasien oloista ennen ja nyt, tehdään

edelleen.

Vierailimme kahdeksassa kylässä muutaman päivän aikana. Ohjelma oli aivan liian tiukka perusteellisempaan tutustumiseen. Jokaisessa kylässä järjestettiin kokoontumisia tilanteen kartoittamiseksi. Valokuvaajana olisin halunnut kuvata enemmän ihmisten arkipäivää kuin järjestettyjä kokouksia. Puhuttavaa riittikin, koska kylien elämänmeno oli kovaa vauhtia muuttumassa tulevien teollisten hankkeiden vuoksi.

Monet kyläläiset joutuvat työskentelemään kaivos- ja metsäyhtiöille saadakseen riittävän elannon. Aikaisemmin elanto kerättiin metsistä. Elämänmeno

on muutenkin länsimaistumassa television ja kännyköiden suosiollisella avustuksella. Lähes joka kylässä oli vähintään kännykkä.

Liikuimme seuduilla, joilla ei oltu tavattu paljonkaan muita länsimaalaisia kuin avustajajärjestöjen edustajia. Niinpä olimme itse ainakin yhtä suuri nähtävyys heille kuin he meille.

Oli hienoa nähdä näitä alkuperäiskansoja elelemässä heidän luontaisessa elinympäristössään. Surullista kuitenkin on, että useita heitä odottaa siirto johonkin toiseen, yleensä paljon epäsovippampaan elinpaikkaan.

Teksti ja kuvat **Paula Kovalainen**

Ballibadjun naiset
palaamassa pyykkireis-
sulta. Naisten kasvat on
Panga-kansan perinteen
mukaisesti tatuoitu.
Kalahandi, Orissa.

Kylässä pidetyssä workshopissa lasketaan porukalla Chu Masin huivien arvon kehitystä raaka-aineista myytävään tuotteeseen ja hänelle itselleen käteen jäävää summaa per tuote.

Kambodžassa kannustetaan pienyrittäjyyteen

Jutun kirjoittajat **Anna Erkkilä** ja **Maija Kestilä** työskentelivät vapaaehtoisina Kirkon Ulkomaanavun aluetoimistossa Phnom Penhissä, Kambodžassa. Anna työskentelee Finrossa suomalaisyritysten kansainvälistä kasvua tukevana seniorikonsulttina ja oli vuorotteluvapaansa aikana kuusi viikkoa sparraamassa yrittäjänaisia Women Hope and Growth -projektissa Kambodžassa tammi-helmikuussa 2013. Maija on viestintätoimisto Kaiku Helsingin viestinnän suunnittelija ja hän työskenteli lokakuusta 2012 helmikuuhun 2013 Kirkon Ulkomaanavun viestinnän vapaaehtoisena. Maija ja Anna vierailivat yhdessä ja erikseen Kambodžan maaseudulla, jossa he tutustuivat muun muassa naisten yrittäjyyttä tukeviin Kirkon Ulkomaanavun hankkeisiin.

Kirkkaat kankaat ja langat kiiltävät aurin-gossa, kun rukki pyörii ja kangaspuut narisevat. Pienen syrjäisen Svay Ph'aemin kylän kodin alakerrassa käy kuhina. Yksi naisista kerii ja selvittää lankoja, yksi kutoo kangaspuilla kauniita puuvillahuiveja ja yksi viimeiste-

lee karkailevia lankoja huiveista. Kylä sijaitsee parisataa kilometriä pääkaupungista Phnom Penhistä luoteeseen, mutta tuntuu että olemme aikamatkalla. Ero pääkaupungin hulinaan ja kaupantekoon on käsin kosketeltavissa.

Maija on nuoren kolmikymppisen kambodžalaisnaisen Chu

Masin kotona, jossa hän asuu veljen perheen, äitinsä ja muiden sukulaisten kanssa. Chu kouluttautui ammattiin Kirkon Ulkomaanavun tukemassa ammattikoulutuksessa ja perusti oman käsityöyrityksen. Kylän pääelinkeinona on riisinviljely ja edelleen Mas viettää enemmän aikaa pellolla kuin kangaspuiden äärellä.

Kirkon Ulkomaanapu ja Naisten Pankki toimivat Kambodžassa neljässä eri maakunnassa Kampong Speussa, Kampong Chhnangissa, Pursatissa ja Battambangissa yhdessä paikalliskumppaninsa Life With Dignity (LWD) kanssa. Naisten Pankin Women Hope and Growth -projektin puitteissa tu-

ovat osa Kirkon Ulkomaanavun ja LWD:n IRDEP (Integrated Rural Development Through Empowerment Project) -projekteja, joilla tuetaan köyhien syrjäseutujen asukkaiden, erityisesti naisten, toimeentuloa ja esimerkiksi kannustetaan opiskelemaan ammattiin.

Isoäidin jalanjäljillä

Chu Mas kertoo Maijalle, että hänen isoäiti oli taitava käsittään ja Mas innostui käsitöistä – hän haaveili lapsena räätälin ammatista. Vuonna 2007 nuori nainen sai mahdollisuuden kouluttautua käsityöläiseksi Kirkon Ulkomaanavun tukemassa kuuden kuukauden ammatti-

koulutusohjelmassa. Erityisesti kangaspuut kiinnostivat ja Mas opetteli kutomaan niillä kauniita huiveja.

Nykyään 31-vuotias Mas osti ensimmäiset materiaalit kangaspuiden rakentamiseen vuonna 2008 Naisten pankin tukeman Svay Ph'aemin kyläpankilta saamallaan 150 dollarin lainalla. Masin veli rakensi hänelle kangaspuut ja huivien teko alkoi.

Nykyään Mas kouluttaa neljää kylän naista, on arvostettu yrittäjänainen ja elättää vanhempiaan sekä muuta perhettä. Nuoren naisen ammatillinen menestyminen tuo toivoa koko kylälle ja antaa kylän naisille mahdollisuuden ruokkia ja kouluttaa lapsensa. Huivit ovat suosittuja ja huolelli-

Iloisvärinen huivi valmistuu Chu Masin kangaspuissa.

Naiset listaavat liiketoimintansa vahvuuksia ja kehittämisalueita.

Valmista hamakangasta.

sesti tehtyjä, koska Masille laatu on tärkeintä. Mas suunnittelee värikkäät huivit itse – hän pääsee vihdoin käyttämään luovuuttaan.

Kambodžassa voi perustaa yrityksen 50 dollarin alkupääomalla

Yleisin yritys, jonka Kambodžan syrjäisellä maaseudulla asuvat perustavat, on kyläkauppa. Siihen riittää yleensä 50 Yhdysvaltain dollarin alkupääoma, jonka voi lainata paikallisten pyörittämästä kyläpankista. 50 dollaria tuntuu pieneltä summalta, mutta täällä alle dollarin päivässä eläville se on iso laina. Ennen lainan saamista hakijan on annettava sitä lomakkeella. Lainaaajilla täytyy

olla selkeä liiketoiminta- ja takaisinmaksusuunnitelma valmiina. Lainasta maksetaan kuukausittain 3 prosentin korkoa ja lainan takaisinmaksuaika on yleensä kuusi kuukautta. Tähän mennessä kaikki ovat pystyneet maksamaan lainansa takaisin, eikä mainittavan arvoisia maksuvaikeuksia ole ollut.

Kyläkauppojen lisäksi lainoja otetaan sikafarmin perustamiseen, lehmien ostoon, kala-altaaseen tai muuhun lisätienestii tai -ravintoa tuottaviin hankkeisiin. Innovatiivisimmat perustavat kutomon tai alkavat tehdä bambukoreja. Yritys perustetaan useimmiten tuomaan perheelle lisäansiota pääelinkeinon riisinviljelyn ohella.

Anna kiersi kylissä tutustumassa tuotteisiin ja toimintaan.

”Kyläpankki on keskeinen toimija kylässä ja se yhdistää ihmisiä säännöllisillä kokouksilla.”

Kyläpankki tuo taloudellista ja henkistä turvaa

Kyläpankin jäsenet valitsevat keskuudestaan luottohenkilöt johtamaan pankin toimintaa. Pankilla on minimissään johtaja, sihteeri ja kirjanpitäjä. Jäsenten osallistuminen pankin yhteistilaisuuksiin on yleensä määritelty säännöissä pakolliseksi. Kyläpankin kokouksissa tehdään lainapäätöksiä, haetaan ongelmiin ratkaisuja, rohkaistaan ja jopa pakotetaan säästämään. Ryhmän välinen luottamuspääoma kasvaa ja se edistää koko kylän yhteisvastausta ja jatkuvuutta.

Kyläpankki on keskeinen toimija kylässä ja se yhdistää ihmisiä säännöllisillä kokouksilla. Se tuo heille myös taloudellista

ja henkistä turvaa. Esimerkiksi hätätapauksissa, kuten kyläläisen sairastuessa, kyläpankki myöntää kyläläiselle lainaa poikkeuksellisesti ilman korkoa. Tällaisista erikoismenettelyistä kuitenkin päätetään yhdessä jäsenten kesken. Kyläpankin perusajatus on toimia kyläläisten eduksi, parantaa heidän toimintakykyään ja tarjota keinoja äärimmäisestä köyhyydestä ylös ponnistamiseksi.

Raha kiertää pankissa kuuden kuukauden sykleissä. Korkotuloilla myönnetään uusia lainoja. Kirkon Ulkomaanavun paikalliskumppanin Life With Dignityn (LWD) työntekijät kouluttavat pankkikomitean jäseniksi valittuja kyläläisiä taloushallinnossa ja pankin pyörittämisessä.

Naisyrittäjyys kukoistaa pienimmässäkin syrjäkylässä

Anna tutustui naisten toimeentuloa tukevaan ja naisten asemaa vahvistavaan Women Hope and Growth -projektiin vuorottelupaansa aikana kuuden viikon ajan. LWD tukee ja sparraa projektin puitteissa perustetuista kyläpankeista lainan saaneita yrittäjiä perusliiketoiminnan pyörittämisessä, mutta liiketoiminnan syvemmälle kehittämiselle oli tarvetta.

Kirkon Ulkomaanavun Aasian aluetoimiston päällikkö Anu Riikonen ehdotti, että Anna voisi tarjota lisäsparrausta pienelle joukolle käsityöläisiä. Anna tapasi yrittäjänaiset työnsä ääressä

Bamburyhmäläiset listaavat selvitetäviä asioita Kirkon Ulkomaanavun Phnom Penhin toimistolla ennen kierrosta toreilla ja liikkeissä.

Phnom Penhin tutustumismatkalaiset ryhmäkuvassa.

Tutustumassa myymälöiden huivitarjontaan.

”kylässä huiveja kutovan yrityksen menestys tuo töiden lisäksi positiivista henkeä ja uskoa omiin mahdollisuuksiin muillekin kyläläisille.”

heidän kylissään yhdessä LWD:n paikallisten kylätyöntekijöiden kanssa.

Yrittäjillä oli yhteisiä tarpeita erityisesti markkinointiin liittyen, jotta toimintaa ja päiväansioita voitaisiin kasvattaa. Chu Mas kertoi, että hänen huivejaan myydään kylässä ovelta ovelle, lähiympäristön toreilla sekä Siem Reapissa ja Battambangissa. Myynnin lisääminen omalla alueella on rajallista. Lisäksi Masilla ei ollut varmuutta siitä, mihin hintaan tuotteet lopulta myydään, eikä mahdollinen hinnan korotus näkyisi Masin kukkarossa. Yhtenä hänen mainitsemanaan haasteena myynnin kasvattamiselle on lukutaidottomuus. Anna kannusti häntä todeten, että ideoiden ja visioiden on tärkeämpää olla päässä kuin paperilla.

Naiset koottiin päivän mit-

taiseen työpajaan Svay Ph'aemin kylään. Vaikka Anna oli käynyt samanlaisia aiheita läpi lukemattomien suomalaisyritysten kanssa yksin tai ryhmässä, oli vaikea ennakoita miten ideat tulisivat ymmärretyksi ja näkisivätkö naiset näiden harjoitusten hyötyä. Haasteellista oli myös, miten ylipäättään vuorovaikutteinen työskentely onnistuu tulkinn välityksellä, sillä muuta yhteistä kieltä ei ollut kuin hymy ja hyvä tahto.

Työpajaan mukaan tuli tulla kaamaan kaksi LWD:n kylätyöntekijää, Keo Sovannary ja Ken Sereyvathana. Kylässä improvisoitiin koulutustila kantaen pihalle muutama pitkä penkki ja pöytä. Fläppipapereita saatiin kiinnitettyä rakennuksen ulkoseinässä oleviin nauloihin. Papereissa olevat tekstit oli kirjoitettu khmeriksi, jotta osallistujat ymmärtävät

pääkohdat, ja englanniksi.

Paikalle ilmaantui yrittäjänaisen lisäksi myös muutamia nuoria miehiä sekä sekalainen joukko katsojia. Vasta kun ensimmäisessä ryhmätyössä pyydettiin kirjoittamaan ideoita paperille, ja pojat toimivat ryhmien sihteerinä, Anna ymmärsi miksi nämä neuvokkaat naiset olivat kutsuneet koulua käyneet kirjoitustaitoiset nuoret miehet paikalle. Lukutaidottomuus on vielä hyvin yleistä Kambodžan maaseudulla heikon koulutustason takia. Hankkeissa tuetaan usein naisten luku- ja kirjoitustaito-opetusta muun toiminnan tukemiseksi.

Päivän aikana oli kotoisa tunnelma ja asioista keskusteltiin myös hommaa hämmästelemään tulleiden kylänmiesten ja -naisten kanssa. Ryhmätyöissä aktiivisesti mukana ollut paikallisen kyläpankin johtaja Pas Mike kertoi ylpeänä, että heidän kylässään huiveja kutovan Chu Masin yrityksen menestys tuo töiden lisäksi positiivista henkeä ja uskoa omiin mahdollisuuksiin muillekin kyläläisille.

Anna kuuli myöhemmin, että monet kyläläiset ovat antaneet myös rahallista tukea kyläpankista saadun lainan lisäksi, jotta tämä yrittäjänainen sai ensimmäiset kangaspuut hankittua. Anna toisaalta ihaili tätä yhteisöllisyyttä ja toisaalta ymmärsi, että pelissä on myös paljon odotuksia ja vastuuta. Yrittäjällä on paineita menestyä ja tuoda tuloa muillekin kuin itselleen.

Tulevaisuuteen Mas visioi tehdastyypistä toimintaa. Nainen suunnittelee ostavansa liiketoiminnan tuotoilla lisää kangaspui-

ta. Koulutetuille kutojille hän voisi maksaa palkkaa vain kudottujen huivien mukaan. Silloin kuin naiset eivät kudo, he tienavat leipäänsä peltotöissä kuten myös Chu Mas silloin, kun huivitilauksia ei ole. Bisneksen kasvattamiseksi tarvitsisi saada jatkuvia ja isompia tilauksia sekä löytää rahat kangaspuuinvestointiin.

Tutustumismatka pääkaupungin toreille ja turistikauppoihin

Toimme Chu Masin ja kolme muuta yrittäjänaista sekä heidän kylätyöntekijänsä Phnom Penhiin kahdeksi päiväksi opintomatalle tutustumaan vastaavia tuotteita myyviin liikkeisiin. Aloitimme listaamalla asioita, joihin kunkin kannattaa kiinnittää huomiota kierroksen aikana: tuotteiden hinta, laatu, värit ja design sekä kysymyksiä liikkeiden myyjille. Muistilista mielessä lähdimme vierailemaan käsityöläisjärjestön liikkeeseen, turistikauppoihin, paikallisten ja turistien suosimalle torille, ja tutustumaan erittäin menestyneen kudontayrityksen toimintaan.

Yrittäjillä oli mukana näytteitä tuotteistaan ja liikkeistä saatu palaute oli positiivista. Tuotteiden laatua pidettiin hyvänä ja myös hintataso vaikutti mahdolliselta. Alustavasti keskusteltiin myös mahdollisuudesta toimittaa yrittäjänaisen tuotteita liikkeiden valikoimiin. Tärkeintä kuitenkin oli saada uusia ideoita omiin tuotteisiin ja liiketoiminnan kasvattamiseen. Oli hienoa huomata, miten innokkaasti Mas tutustui

pääkaupungin jälleenmyyntimahdollisuuksiin. Ehkä tulevaisuudessa saamme ihailla Masin huiveja Phnom Penhin tyylikkäässä käsityökaupoissa – ja kuka tietää, vaikka maan ulkopuolellakin.

Teksti **Anna Erkkilä** ja **Maija Kestilä**
Kuvat **Life with Dignity**

Kirkon Ulkomaanapu
www.kirkonulkomaanapu.fi
Naisten Pankki
www.naistenpankki.fi
Women Hope and Growth -projekti
www.lwd.org.kh/lwd/specific-project/women-hope-and-growth-project

Kambodža

- Perustuslaillinen monarkia, valtionpäämiehet kuningas Norodom Sihamoni, pääministeri Hun Sen
- 14,3 miljoonaa asukasta
- pääkaupunki Phnom Penh (asukasluku n. 1,5 milj.)
- BKT asukasta kohden 897 USD
- kieli: khmer
- 80 % asuu maaseudulla
- 22,8 % elää alle 1,25 USD/päivässä
- yli 50 % alle 24-vuotiaita
- odotettu elinikä 63 vuotta
- pääelinkeino maatalous
- lukutaito: 74 %
- uskonnot: herravada-buddhalaisia 95 %, muslimeja 2 %, muita 3 %
- korruptiointeksi 157/176

Lähteet: Kambodžan ystävyyseura ry, Maailmanpankki, YK, CIA World Factbook ja Transparency International.

Kyläpankki pähkinänkuoressa

- Kyläpankki on pienrahoituksen muoto.
- Kylä- tai yhteisöpankkeja on erilaisia, mutta niitä yhdistää paikallisuus ja yhteisöllisyys.
- Kyläpankki jakaa pääoman määräaikaisena lainana jäsenilleen, jotka kaikki ovat myös saman yhteisön jäseniä.
- Jäsenet valitsevat keskuudestaan luottohenkilöt johtamaan pankin toimintaa: pankilla on minimissään johtaja, sihteerit ja kirjanpitäjä.
- Osallistuminen pankin yhteistilaisuuksiin on määritelty säännöissä usein pakolliseksi.
- Kokouksissa tehdään lainapäätöksiä, haetaan ongelmiin ratkaisuja, rohkaistaan säästämään ja koulutaudutaan taloudenpitoon liittyvissä kysymyksissä.
- Laina-aika on 6kk ja korko 3 % kuukaudessa
- Yleisin lainasumma on 50 Yhdysvaltain dollaria

Naisia bisneksen pyörteissä

Kauniita hameita

Hamekankaan kudontataito kulkee **Ong Ny**:n suvussa. Nuori nainen muutti avioliiton myötä Kos Dach:in kylään, kauas kotiseudustaan. Tällä alueella kyseinen kudontamenetelmä ei ollut tunnettu ja kyläläiset ihastuivat kauniisiin malleihin ja väreihin. Ny onnistui säästöjen, sukulaisilta saamansa lainan sekä kyläpankin lainan avulla ostamaan itselleen kangaspuut. Materiaalit hän hankkii enimmäkseen entiseltä kotiseudultaan ja valmiit kankaat hän myy torilla. Kaikki kankaat käyvät aina kaupaksi ja niitä tilataan myös ennakoon. Kysyntää olisi

laajemmallekin tuotannolle, ja Ny on opettanut jo kahta naapuriaan kankaan kudontaan. Haaveena on järjestää pidempi kurssi, jolloin hän opettaisi systemaattisesti taidon muutamalle kylän naiselle. LWD:n käytännön mukaisesti kurssin pitäjä saa koulutuspalkkion, josta paikallinen kyläpankki maksaa jäsenilleen puolet ja koulutettava toisen puolen. Ny suunnittelee parhaillaan kurssin sisältöä. Yrityksen laajentamisen haasteena on kuitenkin toisten, opetukseen käytettävien kangaspuiden hankkimiseksi tarvittava investointi.

Huiveja muslimiyhteisölle

Chu Mas haaveili alun perin räätälin ammatista. LWD neuvoi kuitenkin nuorta naista miettimään muuta elinkeinoa, sillä kylässä oli jo ennestään kaksi räätäliä, joten alalla oli kilpailua. Koska muslimivaltaisella alueella yleisesti käytettäviä päähuiveja ei valmistanut kylässä vielä kukaan, ehdotettiin huivien kudonnan olevan hyvä bisnes. Chu Mas tarttui tähän ideaan, kouluttautui kutomaan huiveja.

Nykyisin hänellä on jo useamat puoliautomaattiset kangaspuut, joilla kutominen etenee vauhdikkaasti. Mas suunnittelee itse iloisen väriset huivit ja pääsee

näin toteuttamaan myös luovuuttaan. Iloisesti hymyillen hän esitteli Annalle huivin, josta monet suomalaiset ovat pitäneet – se oli tietysti se ainoa ruskeansävyinen kirkkaiden turkoosien, violettien ja pinkkien joukossa.

Tuloja tämä nuori yrittäjänainen saa niin huivien myynnistä kuin koulutusten pitämisestä muille naisille sekä provisioista muille annettusta työstä eli meikäläisittäin alihankinnasta. Kun Mas saa isomman kiireisen tilauksen, jo aiemmin hänen koulutuksessaan ollut naapuri kutoo osan huiveista ja Mas saa 20 prosenttia huivin myyntihinnasta.

Koreja, kynätelineitä ja rasioita kylän ympärillä sankaava kasvavista bambuista

Neljän tunnin matkan päässä pääkaupungista Phnom Penhistä sijaitsevassa Doung Slan kylässä tarjottiin tilaisuus oppia tuotteiden valmistusta bambusta. Raaka-ainetta on rajattomasti tarjolla kylän ympäristössä. Viisi naista tarttui tähän tilaisuuteen ja LWD järjesti kylään kurssivetäjän toiselta alueelta, jossa valmistetaan bambutuotteita myös Japaniin vietäväksi.

Kurssilla opittiin bambun käsittelyä korituotteiden punontaan soveltuvaksi. Naiset istuvat ringissä ja juttelevat iloisesti samalla kun vuolevat puukoillaan ohuita lastuja. Osa lastuista jätetään luonnollisen värisiksi, osa värjätään, jotta tuotteisiin saadaan kauniin violetit kuviot. Kurssilla

naiset ovat oppineet kolmen eri tuotteen valmistuksen; kynätelineen, avonaisen korin sekä kannellisen rasian.

Tällä hetkellä naiset kuitenkin ansaitsevat elantonsa tekemällä peltotöitä, sillä he vasta harjoittelevat tuotteiden valmistusta. Kun laatu on saatu riittävän hyväksi ja tasaiseksi, tuotteita tullaan tarjoamaan myyntiin noin neljän tunnin matkan päässä olevan pääkaupungin Phnom Penhin turistiliikkeeseen ja lähistölle suunnitteilla olevaan matkamuistomyymälään. Läheisen vesiputouksen ympärille suunnitellun turistinähtävyyden toivotaan tuovan bisnesmahdollisuuksia niin bamburyhmälle kuin muillekin käsityöläisille alueella.

REILUN KAUPAN TOIMIJAT

MAAILMANKAUPPOJEN LIITTO RY

www.maailmankaupat.fi

- Suomessa toimivien Maailmakauppa- ja Kehitysmaakauppayhteisöjen yhteistyöjärjestö.
- Useat liiton jäsenet ylläpitävät reilun kaupan erikoismyymälöitä, joissa on myynnissä laaja valikoima kehitysmaissa oikeudenmukaisin ehdoin tuotettuja käsitöitä ja elintarvikkeita.
- Liitto ja sen jäsenet tiedottavat, kouluttavat ja toimivat monin tavoin kehitysyhteistyössä.

KANSAINVÄLISET TOIMIJAT

WFTO
(World Fair Trade Organization)
www.wfto.com
Kansainvälinen reilun kaupan yhteistyöjärjestö, jonka jäseninä on niin kehitysmaiden tuottajia, Maailmakauppoja kuin maahantuojia. Entiseltä nimitään IFAT.

WFTO Europe
www.wfto-europe.org
WFTOn Euroopan aluejärjestö

EFTA
(European Fair Trade Association)
www.eftafairtrade.org
Eurooppalaisten reilun kaupan maahantuojien järjestö.

MAAILMANKAUPAT JA KEHITYSMAAKAUPAT SUOMESSA

Maailmakauppojen liiton jäsenkaupat aakkosjärjestyksessä paikkakunnan mukaan

Oy A-Star Ab, Reilun kaupan TÄHTI
Hämeentie 48
00500 Helsinki
p. 09 773 4323
tahtikauppa@gmail.com
www.reilunkaupantahti.fi

Maailmakauppa Kirahvi
Hämeenlinna
Vain tapahtumamyyntiä ja verkkokauppa. Etukäteen sopimalla mahdollisuus ostaa myös suoraan varastolta.
kirahvi@maailmankaupat.fi
www.maailmankaupat.fi/kirahvi
p. 050 129 4336 ja 041 454 8912

Maailmakauppa Päiväntasaaja
Joensuu
Vain tapahtumamyyntiä.
paivantasaaaja@maailmankaupat.fi
www.maailmankaupat.fi/maailmankaupat/kaupat/joensuu.html

Maailmakauppa Mango
Kauppakatu 5
40100 Jyväskylä
p. 014 216 431
mango@maailmakauppamango.net
www.maailmakauppamango.net

Kuhmon Kehitysmaakauppa
Seurakuntakeskus
88900 Kuhmo
p. 08 655 0465 (Sointu Sallinen)
kuhmonmaailmakauppa@luukku.com

Maailmakauppa Sikitiko
Kauppahalli
Snellmaninkatu 14
53100 Lappeenranta
puh. 05 415 3651
sähköposti: sikitikory@gmail.com
http://yhdistykset.ekarjala.fi/sikitiko/

Lohjan Maailmakauppa
Karstuntie 2
08100 Lohja
p. 019 331 646
lohja@maailmankaupat.fi
www.lohjanmaailmakauppa.fi

Juuttiputiikki
Hallituskatu 11 L 4
90100 Oulu
p. 08 311 5189
putiikki@juuttiputiikki.fi
www.juuttiputiikki.fi

Raahen Maailmakauppa
Hiirenkorva
Koulukatu 3
92100 Raahе
p. 08 221781
hiirenkorva@suomi24.fi

Maailmakauppa Elimu
Rovakatu 9
96100 Rovaniemi
p. 044 318 2188
maailmakauppa.elimu@gmail.com
www.maailmakauppaelimu.org

Savonlinnan kehitysmaakauppa Savanni
Olavinkatu 35
57130 Savonlinna
p. 045 7731 9555
kema.sln@gmail.com
www.maailmankaupat.fi/savonlinna/
www.facebook.com/
SavonlinnanKehityismaayhdistys

Tampereen kehitysmaakauppa
Kohmankaari 3
33310 Tampere
p. 03 344 6770
fax 03 345 0521
posti@kehityismaakauppa.org
www.kehityismaakauppa.org

Maailmakauppa Tasajako
Ilmarinkatu 8
33100 Tampere
p. 03 222 8826
tasajako@tasajako.org
www.tasajako.org/

Äetsän Kehitysmaakauppa
Kontintie 5
38300 Sastamala
aetsakehy@kopteri.net
www.aetsankehitysmaaseura.net
p. 040 848 8845 (Sinikka Olä)
p. 050 363 9562 (Sirkka Nylund)

YHDISTYKSET JA TOIMINTARYHMÄT

Hyvinkään kehitysmaayhdistys ry
Kirsi Mankila
Männikkötie 2 B 14
05830 Hyvinkää
p. 0400 419 148
kirsimankila@gmail.com

Pohjois-Lapin maailmakauppayhdistys ry
www.maailmakauppakiela.fi
kiela.inari@gmail.com
p. 040 820 3313

Jokilaakson Maailmakauppa
Kumpulantie 15
42100 Jämsä
p. 040 538 7091 (Arja Paakkanen)
arja.paakkanen@saunalahti.fi

Kouvolan Maailmanpuu ry.
www.kouvolanmaailmanpuu.com
info@kouvolanmaailmanpuu.com

Mikkelin Maailmakauppa
p. 040 757 5901
lhokkane@gmail.com

Uusi Tuuli ry
Aurinkotehdas
Kirkkotie 6–10
20540 Turku
p. 02 233 9313
fax 02 2371 670
uusituuli@estelle.fi
www.estelle.fi

Turun maailmakauppayhdistys ry
www.aamutahti.net/
aamutahti@aamutahti.net
p. 050 356 6857

TILAA Maailman- kauppalehti

12€ /VUOSI

Tilaa Maailmakauppalehti maksamalla 12 € tilille IBAN FI42 8000 1670 9285 07 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite tai netin kautta osoitteessa: www.maailmankaupat.fi/lehti.

SAVONLINNAN KEHITYSMAAKAUPPA SAVANNI

Avoinna ma-pe 10-18, la 11-14

Kauppatori
Olavinkatu 35, Savonlinna
puh. 045 7731 9555

Ota yhteyttä
kema.sln@gmail.com
www.facebook.com/
SavonlinnanKehityismaayhdistys